Leto XLVI. - Štev. 42 (2314) - Četrtek, 3. novembra 1994 - Posamezna številka 1300 lir

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%
Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978
Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE | GORIZIA
TASSA RISCOSSA | ITALY

NAŠ UVODNIK

Nekaj misli o večnosti

1. november je mimo. Vprašanje večnosti in posmrtnega življenja pa venomer spremlja našo vsakdanjost. Bralcem ponujamo zato nekaj odlomkov na to temo iz knjige Eshatologija msgr. Jakoba Ukmarja. Za tistega, ki knjigo ima, je to tudi lepa priložnost, da jo vzame v roke.

Obžalovanja vredna je že tista miselnost, s katero izgovarjamo besedo »večnost«. Kar tjavdan pravimo ob koncu liturgičnih molitev, da božji Sin z Očetom in Svetim Duhom živi in kraljuje na vse veke vekov, to je večno. In vendar izražamo s tem pretresljivo resnico, da je troedini Bog večen. On je edini, ki ima večno bivanje v polnem pomenu besede, se pravi, da nima začetka in ne bo imel konca. On edini je nespremenljiv, on edini nima raznih dob svojega življenja, v njem ne eksistira »prej in potem«. Božja večna eksistenca je brezpogojno nujna. Če ne bi eksistiralo nobeno večno bitje, ne bi eksistiralo sploh nič, ker iz niča ne more samo po sebi nastati nekaj. Dejansko pa biva svet, ki že po svojem ustroju priča, da ni večen, ker ima svoje dobe in je v vednem razvoju. Naše sonce zdaj še sveti in greje, pa se ohlaja. Čez nekaj milijonov let bo svetilo in grelo dosti manj in končno bo docela ugasnilo, kakor so ugasnila že nešteta sonca, ki so bila bolj naprej v razvoju. Če bi bilo naše sonce za kako milijardo let starejše, bi danes ne svetilo več. Vse priča, da ni večno, ker bi moralo biti večno nespremenljivo. To so reči, ki jih lahko vsak količkaj omikan človek razume in, če je pri zdravi pameti, jih mora priznati. Toda naša slepa razmišljenost je kriva, da jih ne opažamo.

To je torej v polnem pomenu besede večnosti, ki nima ne početka in ne bo imela konca. Tako večnost ima edinole Bog. V nepopolnem smislu imenujemo večno tudi to, kar je imelo sicer svoj početek, konca pa ne bo imelo. Ker se pa vse stvari spreminjajo, se starajo in razpadajo, predpostavlja taka nepopolna večnost, da mora eksistirati bitje, ki ima absolutno ali popolno večnost in bo zadevne »večne« reči ali »večno« stanje vzdrževalo. Tako npr. verujemo v »večno« življenje, ki se bo s smrtjo pričelo, pa ne bo imelo konca, ker ga bo vzdrževalo absolutno večno bitje. Isto velja za poveličana telesa po vstajenju na sodni dan; večno bodo živela, ker jih bo vzdrževal večni Bog. [...]

Moramo biti previdni, kadar tolmačimo nekatere svetopisemske izreke o večnosti. Tako beremo, da, kdor izreče kletev zoper Sv. Duha, ne dobi odpuščenja nikoli, temveč bo kriv večne pogube. Seveda ne bo odpuščenja, dokler človek prostovoljno odklanja milost, če jo pa skesano sprejme, bo rešen. Enako moramo razlikovati med »večnim trpljenjem«, ki mu Sveto pismo pravi »druga smrt«, in »večnim življenjem«.

Z besedo »večnost« se torej ne smemo igrati. Resnična večnost pomeni namreč nekaj pretresljivega, kar daleč presega omejeni um nas revnih zemljanov. Večnost umeva samo večni Bog. Če rečem tisočletje, če rečem milijon let, nisem povedal niti najmanjšega koščka večnosti. Če izustim blazno število: toliko milijard let, kolikor je kapljic v morju, nisem še nič povedal o večnosti, ki se s časom sploh ne da meriti. Vse, kar biva, vse, kar se dogaja, vse biva ali se dogaja v prostoru in v času. Zunaj prostora in časa se neha za nas sleherno pojmovanje. Ker večnost ne pozna ne prostora ne časa, je našemu umu čisto nedostopna.

msgr. Jakob Ukmar

Ali bo sploh kdaj mogoča resnična sprava

Nedavni kongres stranke Slovenskih krščanskih demokratov je prinesel nepričakovan preobrat v oceni preteklosti, dogodkov med leti 1941-45 in pozneje, ter sploh na področju tako imenovane sprave med ljudmi, ki so v omenjenih dogodkih sodelovali. V prvem programu Slovenskih krščanskih demokratov, sprejetem po ustanovitvi stranke (10. marca 1989 v Ljubljani), je bilo glede narodne sprave poudarjeno, »da je zaradi dogajanj na slovenskih tleh med vojno 1941-1945 in takoj po njej v slovenskem narodu potrebna sprava. Na podlagi kritičnega in objektivnega odnosa do te preteklosti in zaradi humanega sožitja vseh Slovencev je treba nadaljevati proces narodne sprave, ki je bil začet s spravno slovesnostjo 8. julija 1990, v Rogu.«

V resnici se pa sprava ni izvajala, saj bi v prispodobi nemara lahko dejali, da se sovražijo celo grobovi, v katerih počivajo zemski ostanki Slovencev, ki so se bojevali na različnih straneh oziroma za cilje, ki se svetovno-nazorsko in civilizacijsko med seboj izključujejo. Odvetnik Stanislav Klep iz Kranja sicer vsako leto privabi k Lipi sprave na pokopališču na Žalah v Ljubljani skupino nekdanjih domobrancev in partizanov, ki so premostili nekdanje zamere in napake, tako da zdaj živijo umirjeno in normalno življenje. Omenjeni odvetnik je neumoren v svojem poslanstvu, a tudi kritikah, ki so v zadnjem času uperjene predvsem proti predsedniku slovenskih borcev za revolucijo Ivanu Dolničarju. Slednji namreč ne priznava, da je potekala v Sloveniji poleg narodnoosvobodilnega boja tudi komunistična revolucija, ki je povzročila toliko gorja, zločinov in žrtev.

V takem postopnem ustvarjanju vzdušja ter političnih in psiholoških pogojev za resnično spravo med Slovenci so javnost presenetile zaostritev stališč in ocene Slovenskih krščanskih demokratov glede narodne sprave. Člen 110 novega programa stranke obravnava le eno stran in žrtev preteklih dogodkov. V njem je zapisano, »da je bil slovenski narod grobo prizadet tako s fašističnim kot tudi s komunističnim totalitarnim sistemom. Še posebno je komunistična partija pod vodstvom Kominterna začela v najtežjem času fašistične okupacije krvavo revolucijo v letih 1941-45 in s tem povzročila med nami bratomorno vojno, ki se je končala z množičnim pobojem tistega dela Slovencev, ki se je uprl komunistični ideologiji in revoluciji. V slovenskem narodu je zato potrebna sprava, do katere bo mogoče priti po poti iskanja in ugotovitve resnice in na podlagi krščanskih vrednot priznanja in obžalovanja, dopolnjenega s popravo storjenih krivic.«

Novi program Slovenskih krščanskih demokratov torej obravnava in priznava samo vlogo domobrancev, medtem ko ni partizanski boj sploh omenjen oziroma ovrednoten. V mislih imamo tisti plemeniti boj za resnično osvoboditev Slovenije, v katerem so navdahnjeni z vero in humanizmom sodelovali tudi tisoči katoličanov. Zdaj jih nekako idealno zastopa Franc Miklavčič, ki je bil med vojno zvezni oficir v Glavnem štabu partizanske vojske Slovenije, v obdobju enopartijskega režima v Sloveniji politični zapornik, potem pobudnik za ustanovitev stranke Slovenskih krščanskih demokratov, njen podpredsednik in vodja socialne struje v njej. V stranki so ga v zadnjem času osamili, izločili iz vodilnih vlog, doživlja pa tudi osebne žalitve, češ da je star in naglušen in da slabo vidi, zato pa ne more več aktivno delovati v političnem življenju.

Franc Miklavčič je ponižan. Z njim je solidaren tudi Viktor Blažič, znana osebnost v nekdanjem oporečniškem gibanju v Sloveniji, ki je sicer sam izstopil iz stranke Slovenskih krščanskih demokratov.

Edvard Stanič, ki je bil do zadnjega kongresa glavni tajnik SKD, je v pogovoru za Katoliški glas dejal, »da bi morala stanka obravnavati zgodovinske dogodke bolj strpno, nasploh pa je v stranki potreben korenit zasuk.« Po njegovem mnenju so zaostritev programa, kar zadeva narodno spravo, dosegli zlasti delegati oziroma predstavniki krščanskih demokratov iz Argentine in Združenih držav Amerike.

Mnenja smo, da bi morali biti Slovenski krščanski demokrati gibčnejši pri zagotavljanju svojega političnega prostora tudi zato, da bi laže kljubovali svojim resničnim idejnim in političnim nasprotnikom, ki sta zlasti Liberalna demokracija in levičarski neokomunizem v Sloveniji.

F.Z.

Uspela manifestacija slovenskih višješolcev

Z geslom »Dokaži, da obstajaš« so slovenski višješolci v Trstu želeli postaviti v ospredje nerešena vprašanja slovenske manjšine in so zato v sredo, 26. oktobra, prav na dan 40. obletnice priključitve Trsta Italiji, priredili skupno manifestacijo na

(se nadaljuje na 7. strani)

Manifestacijo so dijaki končali na Oberdankovem trgu (foto KROMA)

Podelili priznanja Šport in šola

V ponedeljek je bančna sekcija SDGZ v Kult. domu podelila nagrade najboljšim slovenskim dijakom-športnikom. Na sliki (foto SR) nagrajenci

»Da uresničimo družino kot vrednoto, sta potrebni ljubezen in strpnost«

Osrednja prireditev ob mednarodnem letu družine v Ljubljani

V Cankarjevem domu v Ljubljani je 25. in 26. oktobra potekala osrednja strokovna prireditev ob letu družine na temo DRUŽINA IN SMISEL, ki jo je pripravil Inštitut Antona Trstenjaka za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno. Uvodno predavanje je imel državni sekretar za družino dr. Drago Čepar. Poudaril je, da je v Sloveniji podpora družini potrebna predvsem zaradi velikega zmanjševanja števila rojstev, pri čemer je opozoril, da bi sedanji tok lahko v dobi enega človeškega življenja zmanjšal število slovenskega prebivalstva za polovico.

Sledila je vrsta predavanj, ki so jih pripravili različni strokovnjaki iz Slovenije in zamejstva. Na splošno se je izkazalo, da so bila mnenja razpravljalcev precej različna, v nekaterih primerih celo nasprotna. Osrednje predavanje je imel prof. Jože Bajzek, predstojnik Inštituta za sociologijo na mednarodni univerzi UPS v Rimu. Govoril je o krizi družine v Evropi, pri tem pa povedal, da je v Sloveniji položaj družin podoben tistemu, ki prevladuje v Evropi. Navedel je tri vidike, v katerih se kaže kriza današnje družine. Najprej je povedal, da je družina izgubila svojo podobo. Danes ne moremo več govoriti o enem modelu družine, niti ne o normalnosti tradicionalne družinske zveze, ker se je namreč uveljavilo več oblik skupnega življenja oz. sobivanja, ki počasi spodjedajo tisto, ki temelji na zakonu. Drugi vidik krize obstaja v problemu mladih, ki so izgubili občutek pripadnosti generaciji; tretji pa v dejstvu, da današnja kultura vse bolj zanika družino in z drugačno svobodnjaško ideologijo ogroža njeno mesto v družbi.

Kot primer nasprotujočih si mnenj beležimo predavanje dr. Tanje Rener, ki je bilo diametralno nasprotno izvajanju dr. Bajzeka. Zatrjevala je, da danes sploh ne moremo govoriti o krizi družine, ker tovrstna kriza ne obstaja. Rekla je, da o krizi govorijo le razne ideologije (desnokonservativna in levo-liberalistična), ker jim prikazovanje šibke družine ustreza. Posveta se je udeležilo še veliko drugih predavateljev, med katerimi so bili tudi ugledni tuji gosti; med njimi svetovno znana psihologinja dr. Elisabeth Lukas. Prispevku enega največjih strokovnjakov psihologije v svetu Viktorja E. Frankla pa so udeleženci zaradi avtorjeve bolezni sledili na videoposnetku.

Večina posegov je potrdila precejšnjo krizo družine v Evropi in v Sloveniji. Dr. Anton Trstenjak je ob koncu simpozija poudaril, da je treba za ponovno odkritje družine zagotoviti družbene pogoje za rast posameznikov v celovite in zdrave osebnosti, ki so sposobne ljubezni in strpnosti.

D.

Papeževa knjiga tudi v slovenščini

Knjigo papeža Janeza Pavla II. **Na pragu upanja**, *ki so jo že pred izidom povsod po svetu razglasili za veliko uspešnico, prevajajo v več kot 30 jezikov. Spričo njene aktualnosti za najširše verujoče in neverujoče občinstvo bo knjiga 20. novembra izšla tudi v slovenskem prevodu. Izdala jo bo založba Mladinska knjiga v Ljubljani, predgovor k slovenskemu prevodu pa je napisal ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar. V prednaročilu bo do 20.11. knjiga Janeza Pavla II. stala 3.680 tolarjev; potem pa 500 tolarjev več.*

M.

30 novih kardinalov

»Z veseljem vam naznanjam, da bom imel 26. novembra konzistorij, med katerim bom imenoval 30 novih kardinalov iz 24 držav...«

S temi besedami je v nedeljo opoldne sam papež Janez Pavel II. z dobro znanega okna naznanil svetu, da bo zopet doseženo polno število kardinalov volilcev, ki ga je določil Pavel VI., in sicer 120.

S to potezo je papež ponovno potrdil univerzalnost Cerkve in s tem dal posebno priznanje škofom in duhovnikom, ki se na poseben način trudijo za svoje ljudi.

Največ pozornosti je vzbudil sarajevski škof Vinko Puljić, ki bo najmlajši v kardinalskem zboru: star je namreč 49 let. Priznanje sarajevskemu škofu je počastitev trpljenja, ki je prizadelo mesto in prebivalce.

Od 120 kardinalov je italijanskih le 20. Med temi je najbolj znan škof v pokoju Ersilio Tonini, ki ga večkrat vidimo po televiziji. To bo torej bogat in »pisan« konzistorij, pa tudi najbolj številen. Raste število afriških, azijskih in ameriških kardinalov, v njem pa ostaja večina evropskih.

Rdeča barva kardinalskega dostojanstva predstavljaše večjo zavzetost v korist Cerkve.

Ali lahko zanikamo krščanske korenine naše družbe?

Razkristjanjenje današnje družbe je pojav, ki ga ne sestavljajo zgolj eklatantni primeri napadov na Cerkev in religijo, temveč je proces, ki ga sestavljajo navidez tudi majhni dogodki. Čeprav se tega v mrzlici vsakdanjega življenja ne zavedamo, je družba, v kateri živimo dan za dnem, vse bolj poganska. V razmislek (tudi glede vprašanja narodnosti in mednarodnih odnosov) objavljamo odlomek iz govora, ki ga je pred kratkim imel kardinal Giacomo Biffi, škof v Bologni.

»Čeprav italijanska ustava nima katoliške vere za državno vero in zagotavlja vsakemu državljanu nedotakljive pravice ne glede na njegovo versko prepričanje, lahko z gotovostjo trdimo, da je katoliška vera zgodovinska religija našega naroda. S svojim duhom je zaznamovala ljudsko dušo, navdahnila je največ del iz našega kulturnega in umetnostnega bogastva, izoblikovala miselnost naših ljudi. Katoliška vera je torej najstarejši, najbolj razširjen in trden element naše identitete. Izbrisati znamenja, spomine in sledi njene prisotnosti v vseh sektorjih javnega življenja v imenu enakosti vseh kultov in ideologij pomeni oskruniti našo naravo in zreducirati narodni kolektiv na zgolj množico posameznikov, ki so brez idealnih premis in brez skupnega moralnega bogastva. Kako bomo lahko brez te trdne in jasne vezi s svojo preteklostjo, ki nam omogoča zavest tega, kar smo, vzdrževali soočenje z ljudstvi različnih miselnosti in kultur, ki se danes tako mogočno pojavljajo na evropskem prizorišču?«

Ali ne velja isto tudi za Slovenijo?

Do kod pride človeška ljubezen

P. Maksimilijan Kolbe je v koncentracijskem taborišču šel v smrt namesto družinskega očeta.

Elizabeta, redovnica presv. Evharistije, je v koncentracijskem taborišču v Ravensbrucku šla namesto neznane matere v sobo, kjer je bila umorjena s plinom.

Duhovnik Ernesto Camurati, župnik v Villadeati je sebe ponudil namesto desetih talcev, ki so bili na tem, da bodo ustreljeni.

Duhovnik Ferrante Bagiardi, župnik v Castelnuovo Sabbioni (CR), je dal življenje, da bi rešil svoje župljane.

Ko je duhovnik Pietro Cortiola, župnik v Ovaru blizu Vidma, zvedel, da so Nemci ulovili osemdeset oseb, da bi jih umorili, je dal sam sebe na razpolago, da jih je rešil.

Dekan Kos iz Komna je po lastni izbiri šel s svojimi farani v koncentracijsko taborišče.

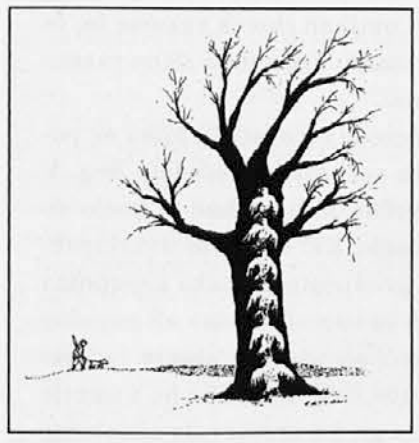

OKENCE

Sonce, ustavi se!

Smo v središču in na vrhuncu celotnega svetega opravila.

Smo v trenutku evharistične molitve ali, kakor smo nekoč imenovali, ob spremenjenju ali povzdigovanju, ob molitvi zahvale in posvetitve. Zahvala v hvalospevu je skrivnost v posvetitvi. Duhovnik - človek ponavlja vsak dan, vsako uro (na svetu) iste Kristusove besede in v moči teh besed ponavlja to, kar je naredil Kristus. Čudež vere - to si je lahko izmislil le Bog. Kakšen dokaz ljubezni in pozornosti do človeka bi si še želeli od Boga?

Vsaka maša, že samo ena, je nekaj izrednega. Obnavlja se tragedija Kalvarije in njeno odrešenje.

Duhovnik se sprašuje: odkod to, da imam ta privilegij? Kako to, da si izbral prav mene?

Ne upam se ti niti zahvaliti.

Ko duhovnik vidi vernike, ki so v tem trenutku poglobljeni, njegove vera še bolj raste; če pa so v tem trenutku raztreseni, ga zbode.

Kristus je med nami - naše zemeljske oči ga ne vidijo, vidijo ga oči vere. Radi bi, da bi ta trenutek trajal v nedogled...

Sonce, ustavi se! Ogenj božje ljubezni, sežgi vse, kar je v meni napačnega, povečaj mojo ljubezen!

Jože

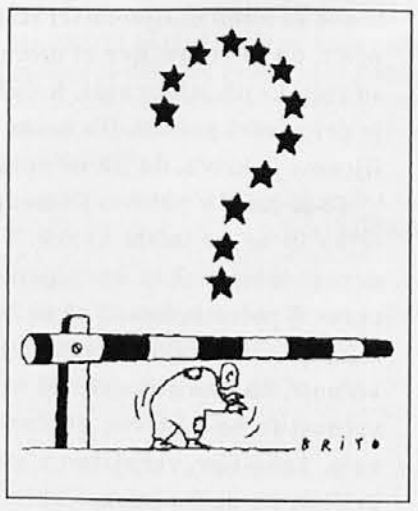

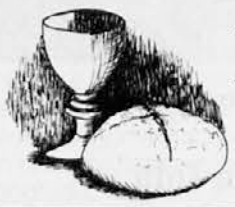

Božja beseda je kakor kruh...

6. oktober

32. navadna nedelja

»Resnično vam povem: ta uboga vdova je vrgla več kot vsi, ki so metali v zakladnico.« (Mr 12,43)

V evangeliju 32. navadne nedelje nam Jezus predoči dve vrsti verskega obnašanja.

Prvo je obnašanje pismoukov, »ki radi hodijo okrog v dolgih haljah in želijo, da jih ljudje pozdravljajo na trgih«. »Hočejo imeti prve sedeže v shodnicah in častna mesta na gostijah. Vdovam požirajo hiše, pri tem pa na videz pobožno opravljajo dolge molitve« (Mr 12, 38-40). Gre za ošabno obnašanje, ki izrablja vero za dosego čisto človeških in zemeljskih ciljev. Jezus ostro obsodi tako početje.

Ob tako hinavsko držo pa Jezus postavi pozitivno nasprotje: ubogo vdovo, ki vrže v tempeljsko zakladnico dva novčiča, ves denar, ki bi ga krvavo potrebovala za svoje preživetje. Vrednost dveh novčičev - (dveh bakrenih kovancev, ki so veljali en kvadrant, v Jezusovem času najmanjši kovanec, ki je bil v obtoku - je res minimalna. Zanjo pa je to pomenilo veliko: bilo je vse, kar je imela za svoje preživljanje.

Jezus ob tej gesti pouči svoje učence. V božjih očeh nima nobene vrednosti to, kar je veljavno, imenitno in častno pri ljudeh. Bog ne sodi po videzu, temveč po srcu. V knjigi življenja - v Svetem pismu je zapisano: »Človek gleda na to, kar je pred očmi, Gospod pa gleda na srce« (1 Sam 16,7). Jezus se naveže na ta svetopisemski nauk in nas napoti k edinemu veljavnemu razsodišču našega življenja, k človeškemu srcu, v katerem ima dom ne samo človek, ampak tudi Bog. »Bog in človek: dve skrivnosti«, je zapisal francoski mislec Marcel Legaut, »vsaka ima svojo dopolnitev v srcu drugega; Bog v srcu človeka in človek v srcu Boga.«

Človekovo odrešenje ni odvisno od njegovega uspeha ali družbenega položaja. Zahteva le, da svoja dejanja uskladimo s svojimi najglobljimi prepričanji. Iz Boga se ne moremo delati norca, še zlasti v verskem življenju ne! Sveti Pavel nas opozarja: »Ne slepite se: Bog se ne pusti zasmehovati. Kar bo človek sejal, bo tudi žel« (Gal 6,7).

Bog od svojega častilca pričakuje čisto srce, pravo vero in popolno zaupanje. Vdova, ki jo je Jezus opazoval pri tempeljski zakladnici, je zgled takega češčenja. Bila je uboga in kot vdova ni imela dohodkov ali drugih garancij za svoje življenje. Biti vdova v tistih časih je pomenilo živeti v skrajni negotovosti, od danes do jutri, brez rezerv in v popolni odvisnosti od drugih. Njena dva novčiča sta zares vse, kar je imela. Vrže ju v tempeljsko zakladnico in se s tem dejanjem popolnoma izroči Bogu.

Jezus je hotel svojim učencem povedati, da je najbogatejši človek na svetu tisti, ki ima tako vero. »Resnično vam povem: ta uboga vdova je vrgla več kot vsi, ki so metali v zakladnico« (Mr 12,43). Ko gre vera tako daleč, do tako popolnega darovanja, je Bog najbolj počeščen, saj ga človek ljubi zaradi Boga samega, ne pa za kakršenkoli interes.

Morda ne pretiravamo, če rečemo, da je prihodnost Cerkve v rokah takih vernikov, kot je bila uboga vdova. Kaj mislite?

Zvone Štrubelj

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Še zapleti med Italijo in Slovenijo

Italija se je maščevala za Oglej in Rim in je ponovno preprečila Sloveniji, da bi začela pogajanja za vstop v Evropsko zvezo. Za to je imela formalno pravico in ji tega nihče ni mogel preprečiti. Vendar pa so vsaj iz nemških in francoskih krogov prišli pomisleki, ki zvenijo kot kritika Rimu, saj mu očitajo, da bi moral spor ostati na bilateralni ravni in ne bi smel vpletati tudi drugih članic. Zahteva po vračanju italijanskih nepremičnin nikakor ni, tudi v evropskem merilu, tako nedolžna, kot bi se zdelo na prvi pogled. Čeprav je desnica na zadnjih volitvah v Nemčiji pogorela, se marsikdo boji, da bi lahko hitro postala nadležna, če bi lahko našla vzorec za podobne zahteve proti Češki in Poljski, toda pojav bi bil tam desetkrat ali stokrat večji. Pomisleki so se pojavili tudi v italijanskih medijih, ki so spoznali, da spor s Slovenijo ne koristi italijanskemu ugledu v svetu. Pozornost je torej na višku in nihče nima interesa preveč drezati v zadevo. Koristi od tega ima samo skrajna desnica, ki je na delu in pogojuje vlado, toda Italija si s tem zapira pot proti Vzhodu.

Drugo vprašanje predstavljajo slovenski notranjepolitični problemi, ki so s tem v zvezi in ki so očitno igrali določeno vlogo. To pa ni dopustno, vsaj na dan ne bi smelo priti. Postavlja se vrsta vprašanj in dvomov:

1) ali se Slovenija zares zavzema za pridruženo članstvo v EZ ali pa bi ji morda bolj prav prišla možnost nenadzorovanega poslovanja med podjetji in bankami med Evropo in Balkanom in tretjim svetom? Če je tako, ni težko ugotoviti, kdo se skriva za tem.

2) Če je Ljubljana hotela preprečiti sporazum, ali bi ne bilo bolje, da preprosto zahteva recipročnost v manjšinski politiki? Pridobila bi si simpatije po Evropi (še danes ni Slovenija objavila »bele knjige« o stanju manjšinske zaščite) in med slovensko manjšino, kjer se ji je ugled zadnje čase omajal. Tega ni storila, če je pristala, da so Italijani prodajali kot novo blago kulturni dom pri Sv. Ivanu, ki bi ga morali vrniti že pred desetletji (po pravici povedano, bi si ga morali sami vzeti 1. maja 1945, podobno kot bi bili morali storiti tudi z Narodnim domom..., toda takrat so napredni Slovenci bili najprej antiimperialisti...)

3) Če je hotela Slovenija zares pridobiti pridruženo članstvo - da bi se zaščita pred morebitnimi pritiski, ki bi Slovence morda še vezali na Balkan -, ali ni bilo bolje pristati na neko megleno deklaracijo, ki nič in nikogar ne obvezuje, kot je to storila Italija z londonskim dogovorom in kasneje tudi z osimskim sporazumom (ta pa je bil pogodba), vsaj kar zadeva zaščito manjšin. Saj izjave ne bi bilo treba niti preklicati, enostavno je ne bi izvajali... Italijani so v tem mojstri.

Vrsta drugih vprašanj sili v ospredje, vendar je jasno, da je nekdo imel interes pokopati sodelovanje Krščanskih demokratov v vladni koaliciji in pri tem ne dopustiti Peterletu, da bi si z mednarodnim uspehom pridobil moč v slovenski politiki. Tako ravnanje pa bi bilo težko v skladu z višjimi interesi države.

- S

Iz Beneške Slovenije

»Dialektom v Evropi se napoveduje konec?« Aktualno vprašanje in tema zanimive konference, ki je v prejšnjih dneh potekala na videmski univerzi. Tematiko je analiziral Tom Priestley, docent slovenskega in ruskega jezika na kanadski univerzi Alberta, dialektolog ter glavni urednik revije Slovene studies.

Stanje današnjih dialektov v Evropi je predstavil s primerom vasi Sele, slovenske vasi na južnem Koroškem v Avstriji, 24 km od Celovca. Diahronično je nakazal jezikovni in gospodarsko-socialni razvoj vasi s komparacijo treh spremenljivk: to so demografske spremembe, stanje vzgoje in zaposlenosti, ki so nedvomno močno vplivale na jezikovno realnost te vasi v zadnjih devetdesetih letih. Statičnosti in zaprtosti, ki sta bili značilni za vasi na začetku našega stoletja, je predvsem zaradi gospodarskega problema oz. socialnega razvoja nasledila poudarjena odprtost, ki je v neki meri spremenila podobo tega subjekta. Konferenca, ki se je osredotočila na problem narečij, je poglobila predvsem ta aspekt: pred devetdesetimi leti so se domačini pogovarjali izključno v slovenskem dialektu tega kraja, medtem ko ostaja danes dialekt še temeljni jezik pri komunikaciji, vendar je temu treba dodati še nemško narečje ter slovenski in nemški knjižni jezik. Na začetno vprašanje bomo torej odgovorili pritrdilno? Kar se tiče vasi Sele, Priestley zatrjuje, da bo v tej vasi dialekt živel še vsaj dve generaciji, vendar je stanje te vasi nedvomno emblematično za dialekte cele Evrope, kjer se pojem vasi in ruralni svet s svojimi tradicijami izgubljata v močnih glasovih in splošnih, nesubjektivnih frazah ter izrazih. Jezikovna odprtost je neizbežna, vendar nas take konference spominjajo na pomembnost korenin našega domačega jezika.

»Ljudje, hiše, cerkve v Nadiških dolinah« je naslov seminarja, ki bo 5. novembra v sejni dvorani v Špetru. V več sklopih bodo predstavljene značilnosti teh krajev in pozornost se bo osredotočila predvsem na pesnika G. Qualizzo, na arhitekta V. Simonittija, na votivne kapele ter na kmečko hišo, značilno za Beneško Slovenijo.

Velikega pomena bo mednarodno srečanje, ki bo v Špetru od 11. do 13. novembra: **posvetovanje Otroški govor in manjšine**. Študijski center Nediža je glavni prireditelj in pobudnik tega strokovnega srečanja, ki je v teh dneh prejelo številne pristopne izjave iz italijanskih in drugih manjših krogov, kajti vprašanje vrednotenja ohranjanja manjšinskih jezikov, še posebej med mlajšimi generacijami in je aktualno in zelo občuteno; strokovna obravnava vprašanja uvajanja manjšinskega jezika v šolski pouk ter dvojezična vzgoja ob soočanju med različnimi izkušnjami bosta temi referatov in okroglih miz, o katerih bomo še poročali.

Erika Jazbar

POGLED V SLOVENIJO

V fojbi Cvetrež pri Grgarju tudi pobiti domobranci

Zgodovinarji ugotavljajo nove podrobnosti o domobrancih iz Tolmina, Kobarida in iz Baške grape, ki so do konca vojne s svojim vodstvom vred še vztrajali v pričakovanju, da bodo na Primorsko prišli Angloameričani. Upali so, da bodo slednji partizane razorožili, tako kot so to storili v Grčiji s tamkajšnjim odporniškim gibanjem. Zaradi takšnega pričakovanja so se domobranci iz Posočja počasi in negotovo umikali proti Italiji. To pa jih je stalo življenje.

Umikajoče domobrance so partizani napadli 30. aprila pri Dolgih njivah pri Solkanu, nato pa še pred Solkanom pri Mrzleku, kjer je bila zaseda obveščevalcev in Narodne zaščite. Nekaj domobrancev je v spopadu padlo, nekaj utonilo v Soči, določeno število jih je zbežalo, precej pa jih je bilo ujetih: po enem od pričevanj kar 36. Le-te so partizani zaprli v Solkanu in jih zasliševali. Mladoletne oziroma tiste, ki so bili mobilizirani v zadnjih dneh, so partizanske oblasti izpustile. Preostale so odpeljali in brez sojenja ustrelili v Trnovskem gozdu. Vse kaže, da so jih po ustrelitvi vrgli v fojbo (brezno) Cvetrež pri Grgarju. Komandanta domobrancev v Baški grapi, poročnika Avguština Žnidaršiča (doma je bil iz Morskega pri Kanalu) so tudi ujeli, a mu je uspelo zbežati. Vendar ga je Narodna zaščita naslednjega dne aretirala v Gorici in po dolgotrajnem zasliševanju dala tudi njega ustreliti. Zgodovinar Boris Mlakar je zapisal, »da je večina domobrancev s Tolminskega in iz Baške grape doživela žalosten konec, kajti le manjšemu delu je uspelo se prebiti v Italijo.«

Predstavniki novogoriške občine so v duhu sprave in odpuščanja, ki nas povezuje z žrtvami vojne in komunistične revolucije, tudi pred fojbo, v kateri počivajo zemski ostanki pobitih domobrancev na dan vseh svetih, položili venec. Pred fojbo pa je postavljen nad dva metra visok lesen križ, na katerem bo tudi primeren napis v latinskem jeziku.

M.

40. obletnica ponovne priključitve Trsta Italiji

Proslave ob 40-letnici ponovnega prihoda Italije v Trst so potekale nekoliko drugače, kot smo bili v naših krajih vajeni. Res, v pristanišče so priplule vojne ladje, vojaški oddelki so imeli svojo parado, množica se je navduševala ob mimohodu (bolje rečeno teku) bersaljerjev; duh, ki je izhajal iz govorov visokih državnih in krajevnih predstavnikov, pa je bil popolnoma drugačen. Bil je brez tiste nacionalistične retorike, ki je take in podobne proslave spremljala v preteklosti v naših krajih.

To smo lahko začutili že na simpoziju, ki ga je tržaška občina priredila pred nekaj tedni ob 40. obletnici podpisa londonskega memoranduma. Na omenjem simpoziju - o katerem smo na straneh našega lista že poročali - je prevladal duh odprtosti, mirnega sožitja in sodelovanja s sosedi, še zlasti s Slovenijo. Očitno je po zadnjih občinskih volitvah v Trstu zavela drugačna politična klima, ki se več ne naslaja ob retoriki in visokodonečih »patriotskih« geslih, temveč pripomore k stvarnemu in neobremenjenemu obravnavanju preteklosti s pogledom, ki je uprt v prihodnost.

Tržaški desničarski krogi so bili tokrat razočarani, če so mislili, da bodo ponovno slišali obžalovanje zaradi »krivičnih meja«, obsodbo »slovanskega barbarstva« in podobno. Morda tudi kaj prašljivega o zapletih, ki so nastali pri pogajanjih med Slovenijo in Italijo. Prav glede tega vprašanja pa sta bila tako predsednik republike Scalfaro kot predsednik senata Scognamiglio v svojih govorih na Velikem trgu zelo umirjena in do Slovenije v bistvu prijateljsko razpoložena. Scognamiglio je kot izhodišče za nadaljnja pogajanja s Slovenijo označil londonski memorandum in nedavni oglejski dokument ter opozoril na nevarnosti, ki jih predstavlja morebitno ponovno razpihovanje etničnih konfliktov. Scalfaro je govoril o »prijateljski Sloveniji« ter o tem, da morajo biti ravno v naših krajih toni umirjeni, saj se resnično domoljubje izkazuje z dejanji, na pa z lepimi govori.

Govor župana Illyja je verjetno bil - vsaj za slovenska ušesa, ki so za take stvari še posebno občutljiva - najlepši ali vsaj eden izmed najlepših govorov, ki jih je kdajkoli imel kak tržaški župan. Govoril je o tem, da mora Trst zopet postati tisto križišče raznih kultur in narodov, ki se je odlikovalo po svoji tolerantnosti. Trst mora skupaj z Italijo in Evropo prispevati svoj delež pri gradnji varne bodočnosti na vseh ravneh. Illy je tudi poudaril potrebo po reševanju težke gospodarske krize, ki že dolgo časa pesti Trst in njegovo pokrajino. To stanje pa je treba rešiti z resno investicijsko politiko in ne z logiko starih razprtij, nezaupanj, nasprotovanj in nacionalizmov. Naloga Italije je, da Trstu pomaga pri njegovih prizadevanjih.

Proslava je bila torej v znamenju odprtosti, strpnosti, sožitja in prijateljstva s sosedi. Tako jo je tudi razumela večina Tržačanov, ki so se pretekli teden zbrali na Velikem trgu.

Vendar je vseeno prišlo do protestiranja od strani tistih, ki ne morejo pozabiti dogodkov izpred 50 let, in tistih, za katere je obramba »italijanstva« Trsta najvažnejša življenjska dolžnost. Pri tem je treba omeniti zelo ostro reakcijo poslanca Nacionalnega zavezništva Menie in izjavo bivšega socialističnega senatorja Agnellija, ki je vsebovala celo trditev, da se meje začrtujejo z orožjem, kot so to naredili Srbi...

Ivan Žerjal

Na bojte se!

Pred kratkim je izšlo delo, ki gotovo velja za posebnost. Gre za knjigo Janeza Pavla II. Poleg mnogih stvari, ki jih je ta papež naredil prvič v zgodovini, je tudi to prvič, da je papež sam napisal knjigo. Teologi so se tako znašli v težavah, ker preprosto ne vedo, kako naj jo klasificirajo. Naj bo del uradnega cerkvenega nauka, zasebno papeževo mnenje ali celo osebno mnenje Karola Wojtyle? Toda to so stranska vprašanja. Zanimivi sta bili dve dejstvi, ki sta predstavili knjigo.

Vittorio Messori v uvodu razlaga izbiro svojih vprašanj. O veliko stvareh, pravi, bi se dalo razpravljati: o duhovništvu žensk, o pastorali homoseksualcev ali ločenih, o geopolitičnih strategijah Vatikana, o vprašanjih ekologije, prebivalstva, kontracepcije in mnogih drugih stvareh. Toda o tem bomo lahko razpravljali, ko bomo pregledali prvo in osnovno stvar, t.j. temelj. Je naša vera še resnična? Je izpoved vere še popolnoma sprejemljiva? Ali še verjamemo v to, da je Jezus Kristus vstal od mrtvih? Če v to ne verujemo več, potem vsa ostala vprašanja preprosto nimajo smisla.

Postavitev problema se mi zdi zelo zanimiva. Mnogokrat v Cerkvi razpravljamo in se ne zavedamo, da je razprava nesmiselna, ker se ne oziramo na osnove, na temelje. Mnogi problemi in vprašanja, mnogi spori in nerazumevanja izhajajo iz samega dejstva, da so naši temelji krhki. Če se hočemo soočiti s katerimkoli problemom, se moramo najprej spomniti temeljev naše vere. Če pa hočemo reševati probleme vedno sami, s svojim umom, nas bo vsaka nova težava prestrašila. In to je druga pomembna stvar.

Ne bojte se, pravi papež, svet je takšen, kakršen je, toda Bog je z nami. Gre za preprosto sporočilo, pa ga vendarle tako težko razumemo.

Življenjska izkušnja kaže nepotrebnost in škodljivost strahu. Mnogi naši strahovi se uresničijo samo zato, ker si jih zamišljamo. Sami pogojujemo svojo bodočnost, predvsem v odnosu do drugih ljudi. »Strah me je, da me nekdo ne bo razumel.« To pogojuje moje obnašanje do take mere, da me človek potem zares ne razume. Spet smo pri osebni ali kolektivni problematičnosti. Vse desničarske in intimistično zaprte politike so izraz osnovnega strahu. Nemci so se bali Judov, Srbi so se bali Hrvatov, Hrvati Srbov, Muslimani obeh, posledice pa so najbolj okrutne vojne. Strah poraja sovraštvo. Kdo se koga boji v zamejstvu? Zakaj je strah močnejši od dialoga? Ne bojte se! Ljubezen ne pozna strahu. Ne bojte se!

Peter Stefanović - Rim

Investirati v ekonomijo ali v človeka?

V družbi, ki temelji na ekonomiji, sta pravičnost in enakopravnost nemogoči

Če se je gospodarstvo kot organizacija dela in izmenjave dobrin rodilo zato, ker je bilo nujno za človeški razvoj, smo danes prišli do tega, da je človek, nujen,le kolikor to služi gospodarstvu.

Ni težko namreč dokazati, da je danes ekonomski razum sebi podredil vse vrednote, tudi tiste, ki so mu v svojem bistvu popolnoma nasprotne, in sebe uveljavil kot nezamenljivega urejevalca vseh sektorjev družbenega življenja. Kjer ni denarja, danes ni ne kulture ne umetnosti ne športa ne politike in niti družine... Kdor hoče danes biti kulturnik, umetnik, športnik... se mora najprej ukvarjati z ekonomijo. Svoje izdelke oz. sposobnosti mora prodajati, da lahko sebi in družini zagotovi dostojno preživetje. Sebe mora začeti prodajati zato, da lahko preživi. Kako se lahko vse to usklajuje s pravico vsakega človeka do enakopravnosti, do enakih izhodiščnih možnosti in do socialne pravičnosti?

Čeprav se to vprašanje tiče popolnoma vsakega človeka na tem svetu in čeprav je takšen družbeni sistem postal »normalen« in na videz neizogiben, to še ne pomeni, da se mu moramo pasivno predati, češ da je edini mogoč in absolutno nezamenljiv. To je pač sistem, ki je sicer omogočil izreden tehnološki napredek človeštva, povzročil pa je tudi že ogromno gorja. Nosilci kapitala in torej tudi razvojnih sredstev so že storili vse samo zato, da bi »v imenu razvoja« okrepili svojo moč in širili svoj imperij: izkoriščali so delavce, uničevali nasprotnike, povzročali, omogočali, dopuščali in preprečevali vojne po kriteriju svoje koristi... Obljubljali so nov svetovni red in ga še danes razglašajo. Morda so ga tudi ustvarili. Toda samo za nekatere! Tako gre pač naprej zgodovina dvajsetega stoletja. Tisti, ki so imeli, imajo vedno več. Tisti, ki niso imeli, imajo še manj.

Potem se nekateri čudijo, da je danes v krizi družina. Stvar je zelo preprosta:

tisti, ki delajo za denar, je nočejo, ker bi jim bila v oviro. Tisti, ki bi jo radi imeli, večkrat ne morejo, ker jih ovira pomanjkanje denarja. Tisti pa, ki jo že imajo, se morajo pa tako boriti za njeno materialno preživetje, da jim dejansko ne preostane časa, da bi se ji tudi čustveno posvetili.

Tega stanja gotovo ne bi bilo, ko bi nekomu ne bilo v korist. Tako, kot so bile nekomu v interes vojne v Kuvajtu, v Somaliji, v Ruandi...; kot so nekomu v interes legalizacija splava, umetno načrtovanje rojstev, maternice v najemu; kot je nekomu v interes popustljivost do tistih, ki ne plačujejo davkov, in »trda roka« do delavcev in upokojencev, ki so jih vse življenje plačevali...

Ustave, mednarodne pogodbe, dokumenti, izjave državnikov pa vse to pokrivajo z besedami o enakopravnosti in mednarodni solidarnosti!

Damjan Hlede

Revščina sobiva z bogastvom, emarginacija z napredkom. Razvoj, ki ne upošteva najosnovnejših pravic človeka, je le prikrito nasilje.

V Čedadu tretje srečanje o skupnem slovenskem predstavništvu

V Čedadu je bilo v torek, 25. oktobra, na sedežu društva Ivan Trinko tretje srečanje v okviru pogovorov za oblikovanje skupnega predstavništva Slovencev v Italiji. Govor je bil predvsem o tem, kako naj bi potekale volitve v morebitni novi skupni predstavniški organ in kakšne pristojnosti naj bi ta organ imel. Mnogi se namreč bojijo, da bi si komponenta, ki bi na teh volitvah zmagala, lastila pravico predstavljati vso manjšino. Skupno predstavništvo mora biti torej stvar dogovora. Govorilo se je tudi o tem, kdo naj ima volilno pravico: vsi Slovenci brez izjeme in kjerkoli živijo ali pa samo tisti Slovenci, ki se prepoznavajo v že obstoječih organizacijah ? Večina razpravljalcev se je v svojih posegih nagibala v smer druge variante, čeprav mora to skupno predstavništvo postati žarišče, da pritegne tudi tiste Slovence, ki živijo na robu skupnosti, v t.i. »sivi coni«. Prišlo je tudi do nekaterih novosti: tako so slovenski zastopniki Severne lige predstavili svoj predlog o t.i. slovenskem parlamentu, ki naj bi bil vrhovni suvereni organ manjšine s pomembnimi pooblastili. Do trenutka, ko bi prišlo do izvolitve tega parlamenta, pa si nihče ne sme lastiti pravice, da predstavlja manjšino. Ta predlog je bil deležen precejšnjih kritik predvsem zaradi negotovosti in praznine, ki bi morebiti nastala v delikatni prehodni fazi med koncem ene oblike predstavništva in nastankom druge.

Prav problem prehodne faze oz. oblikovanja začasnega zastopstva Slovencev v Italiji, dokler ne pride do ustanovitve novega skupnega predstavništva, je bil v središču pozornosti v drugem delu srečanja. Vprašanje ostaja odprto, vendar se nameravajo predstavniki vseh komponent manjšine sestati v Trstu 8. novembra in se tam domeniti o začasni skupni platformi. Zatem se predvideva srečanje tudi v Kanalski dolini.

Sicer je na čedajskem srečanju močno prišla do izraza problematika Benečije in Beneških Slovencev. Lahko rečemo, da se je velik del razprave vrtel okoli izkušenj, do katerih je prišlo na področju združevanja in organiziranja slovenskega prebivalstva v Beneški Sloveniji. Iz teh izkušenj so tudi razpravljalci iz Trsta in Gorice črpali snov za svoje posege.

iž

Skupna izjava zamejskih skavtov in tabornikov

Vodstvi SZSO in RMV, zbrani na skupni seji dne 25. oktobra t.l., se obračata na politične stranke in organizacije, ki zastopajo interese slovenske manjšine v Italiji, da čimprej najdejo skupen jezik v strategiji odnosov do slovenske in italijanske države.

V tem nelahkem trenutku, ko italijanska vlada klesti prispevke našim ustanovam in s tem kaže prezir do naše manjšine, ko se v mednarodnih pogovorih poudarja le problematika italijanske manjšine v Sloveniji, redkokdaj pa se omenja resnično stanje slovenske manjšine v Italiji, ko se izvajajo hudi pritiski na slovensko zamejsko gospodarstvo, se nam zdi, da je edina možnost preživetja v tem, da nastopa naša skupnost čimbolj enotno.

Jasno je, da je ločeno nastopanje politično neučinkovito, da šibi pogajalno moč manjšine v odnosih do Italije in Slovenije in da tudi v naši sredi povzroča negotovost in medsebojno nezaupanje, kar negativno učinkuje na narodno zavest posameznikov. zato se nam zdi nujno, da se z odkritim pogovorom sestavi enoten narodni program in manjšinsko predstavništvo, ki naj temelji izključno na skupnih interesih manjšine in ne na koristih posameznih komponent. Verjamemo, da lahko raznoliki pogledi, povezani v skupne cilje, privedejo do pozitivnih premikov pri reševanju naše problematike.

RMV in SZSO

Zveza slovenske katoliške prosvete se je poklonila vojnim žrtvam

Že pred leti, ko še ni bilo spomenika na gonarskem pokopališču, se je Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice poklonila vojnim žrtvam in obiskala grobove umrlih v gonarskem taborišču.

Tudi letos so se člani Zveze spomnili vojnih žrtev in sicer v nedeljo, 30. oktobra, ko so imeli najprej sveto mašo v gonarski cerkvi in nato še spored pred spomenikom. Sveto mašo je daroval msgr. Franc Močnik, sodeloval pa je števerjanski zbor F.B. Sedej, ki je zapel nekaj pesmi tudi pred spomenikom.

Reke so poti, ki se premikajo in ki naj peljejo tja, kamor si želimo priti.
Blaise Pascal

IZ SLOVENSKE KOROŠKE

Korotan prenovljen

Te dni je celovška Mohorjeva ponovno pokazala, da je njeno delo vsestransko. Ne izdaja namreč samo knjig (Mohorjevk, raznih prevodov in učbenikov), temveč pomaga mladini pri vzgoji in razvoju od otroškega vrtca do študentskih domov.

28. oktobra so na Dunaju, čeprav z nekajmesečno zamudo, v navzočnosti avstrijskih in slovenskih politikov odprli prenovljen študentski dom Korotan.

Za potrebe koroških dijakov, ki so prišli študirat v avstrijsko prestolnico, je prvi dom odprl p. Ivan Tomažič l. 1965. V skoraj 30 letih so se razmere in pogoji toliko spremenili, da je bila obnova oz. modernizacija nujno potrebna. Sedanji vodja Korotana mag. Anton Levstek lahko sedaj sprejme v sedemnadstropno hišo, kjer so poleg moderno opremljenih sob na razpolago še družabni prostori, knjižnica in kapela, 61 študentov (prihajajočih od vseh vetrov: od Koroške preko Slovenije do azijskih držav), ostale postelje (24 po številu) pa so namenjene gostujočim profesorjem, znanstvenikom in obiskovalcem Dunaja.

Direktor Mohorjeve dr. Koren, ki je vodil pregradnjo (delo slov. arhitekta univ. prof. Borisa Podrecca), je v novi dom, ki stoji na Albertovi cesti (le dobrih 10 min. oddaljen od univerz), vložil več kot 35 milijonov šilingov in upa, da bo Korotan postal še bolj neke vrste ambasada koroških Slovencev na Dunaju.

Po vseh pozdravih in govorih je dunajski pomožni škof dr. Schonborn ob asistenci preds. Mohorjeve g. Kopeinigain škofovega vikarja dr. Čegovnika blagoslovil novi dom.

Ker je študentski dom v sedmem dunajskem okraju namenjen posebno v poletnih mesecih tudi tujim gostom, se tudi primorski Slovenci lahko obrnejo na naslov: Korotan, Albertgasse 48, tel. 222/403 41 93. Cena dvoposteljne sobe z zajtrkom znaša 820 Asch.

R.B.

BRALCI PIŠEJO

Z veliko mero začudenja in grenkobe smo prejšnji petek v tedniku »Il Giornale di Gorizia« prebrali dva intervjuja, ki zadevata našo narodno skupnost in še posebej Slovensko kulturno gospodarsko zvezo. V obeh primerih gre za izliv grobih neresnic, ki prav gotovo ne morejo koristiti naši manjšini v tem težkem obdobju. Goriško vodstvo SKGZ se sprašuje, ali gre za pobude določenih sil ali pa takšno pisanje sodi v okvir širšega načrta rušenja struktur naše skupnosti.

Ob tej priložnosti še enkrat poudarjamo to, kar smo se dogovorili na našem zadnjem občnem zboru v Sovodnjah, in sicer, da bomo usmerili vse naše sile v utrjevanje manjšinske skupnosti, pri čemer bomo iskali čim širšo stopnjo enotnosti med vsemi Slovenci v Italiji. Zato ob tej priložnosti še posebej pozdravljamo skupno izjavo slovenskih tabornikov in skavtov iz Furlanije-Julijske krajine, ker menimo, da je lahko podlaga za pošteno razmišljanje o bodočnosti slovenske manjšine v Italiji.

Slovenska kulturna gospodarska zveza Gorica

* * *

V zadnji številki goriškega desničarskega tednika »Il Giornale di Gorizia«, ki se je že večkrat »proslavil« z napadi na nekatere najpomembnejše ustanove, se oglašata Boris Gombač in deželni predsednik Slovenske skupnosti Marjan Terpin.

O Gombaču ne kaže zgubljati besed, saj nima smisla. Presenetilo pa me je dejstvo, da je Marjan Terpin, ki je eminenten predstavnik Slovenske skupnosti, dajal takšne ocene o naši organiziranosti in to v časopisu, ki takšne izjave izkorišča v svoji protislovenski gonji. Ne želim polemizirati ali zaostrovati že itak napetega ozračja znotraj naše skupnosti, ne razumem pa, zakaj drugi to počenjajo. Da to delajo nekateri posamezniki, ki nimajo v naši skupnosti nikakršne teže, me ne moti, saj gre za folkloro in je nesmiselno zadevo dramatizirati. Zaskrbljujo če pa so izjave Marjana Terpina, za katerega sem menil, da bi mu vsaj funkcija, ki jo ima, narekovala, da se izogne takšnim izjavam in ocenam o naši zamejski organiziranosti.

Na tem mestu ne želim niti načeti vprašanja prihodnjih upravnih volitev in dejstva, da bi v naših slovenskih občinah skupaj, tudi s Slovensko skupnostjo, ocenili možnost skupnega nastopanja in, zakaj ne, tudi upravljanja. Rad pa bi Marjana Terpina vprašal, če se zaveda, da takšne izjave izpodkopavajo temelje, na katerih bi lahko zgradili tisto skupno telo vseh Slovencev, o katerem razpravljamo v tem času. Sprašujem se, kako bomo o teh vprašanjih razpravljali in nadaljnjih srečanjih, ko vemo, da sedijo v tej druščini tudi ljudje, ki dajejo takšne izjave?

Kako si Marjan Terpin, ki predstavlja stranko, ki je sklicatelj srečanj za enotno zastopstvo, zamišlja nadaljnje pogovore, če sam ne bo pokazal zadostne mere strpnosti?

Ali ne misli Marjan Terpin, da bi tudi druge komponente temu ali onemu časopisu, tej ali oni televizijski novinarki dajale določene izjave in ocene o raznih trgovskih poslih ali o financiranju organizacij in sevedatudi strank?

Kaj bi se zgodilo, če bi vsi izbrali takšno pot? Kaj bi od tega imela naša skupnost? Komu bo takšna napetost služila? Tudi na ta vprašanja, spoštovani deželni predsednik Slovenske skupnosti Marjan Terpin, je treba odgovoriti, preden prispevamo k polnjenju stolpcev časopisa, ki je nastal tudi s ciljem, da prispeva k razbijanju in uničevanju naše narodnostne skupnosti. **R. Pavšič**

Demokratski forum Slovencev

Da, izobraževanje je vprašanje celotnega naroda, vendar je tudi nevarno. Kadar si ogledujem vse te knjige o tem, kako poučevati, imam vtis, da uporabljajo otroke kot poskusne zajčke, da cilj ni v tem, da bi jih izobrazili, temveč da bi jih vzredili, kot za psihologe redimo žabe ali morske prašičke. To je grozljivo. Uboga mladina! Kaj vse mora prestati zaradi teh knjig! Otroke vzgajamo kot cirkuške živali! **M. de Unamuno**

Gregorčičeva proslava

Kot znano, je bila uradna proslava ob 150-letnici rojstva pesnika Simona Gregorčiča v Kobaridu pri maši in na Vrsnem že 18. septembra letos. Bila je veličastno zasnovana, lepo izpeljana, le udeležba ljudi je bila pičla in so bili domačini puščeni nekako ob strani.

Zato so se duhovniki tolminske in kobariške dekanije odločili, da se bodo Bogu zahvalili za véliki božji dar Simona Gregorčiča našemu narodu z zahvalno mašo v pesnikovi rojstni župniji na Libušnjem in to na dan njegovega krsta, 15. oktobra, v ožjem krogu domačih in okoliških vernikov. Ta datum, ki velja sicer za rojstni dan Simona Gregorčiča, je zanesljivo le dan krsta, ne pa tudi dan rojstva, če drži izročilo, da se je rodil na hišnem pragu, ko se je mati vračala s polja.

Lepo je, da so se proslave udeležili vsi trije domači duhovniki, večina duhovnikov obeh dekanij, precejšnje število ljudi iz domačega kraja in okolice - ter dva pevska zbora. Dekan Rupnik je v nagovoru posebno poudaril, da je bila prva odlika Simona Gregorčiča ta, da je pri krstu postal božji otrok. Iz tega zakramenta je potem lahko zrastel v dobrega kristjana, duhovnika in pesnika. To je ena najbolj zamolčanih potez pri opisovanju in češčenju Simona Gregorčiča. Postal je duhovnik, ker se je zavedal, da bo kot tak naredil največ dobrega za ljubljeni slovenski narod. Kljub težavam, ki jih je imel pri svojem poklicu, ni nikdar potožil, da bi bil nesrečen duhovnik. Takega so naslikali liberalci, ker jim ni hotel služiti, nerazumevanje literarnih kritikov, cerkvenih vzgojiteljev in slabo zdravstveno stanje.

Sicer je bil Simon ali Šimen zelo priljubljen in dober duhovnik že v prvih letih v Kobaridu in prav tako potem v Rihemberku-Braniku. Poglavje zase je bilo tistih 20 let, ki jih je preživel kot vikar in upokojenec na Gradišču, ko se je boril med življenjem in smrtjo, med duhovniško službo, kmečkim delom in pesništvom. Vendar je ostal vseskozi zvest idealom in počasi dozoreval v pravega svetopisemskega Joba in v zrelega poeta.

Navadno slišimo le o njegovih slabih odnosih z nadškofom Zornom, kardinalom Missio in o ostri obsodbi, ki je je bil deležen s strani prof. Antona Mahniča. Pozabljamo pa na spoštovanje, ki ga je do njega imel goriški nadškof Gollmayer, ljubljanski škof Pogačar, škof Strossmajer, nadškof Frančišek Sedej, ki ga je celo spodbujal, da je dokončal Jeremijeve žalostnike in da je preživel zadnja tri leta v Gorici kot najbolj cenjen slovenski pesnik.

Prav tako pozabljamo na veliko spoštovanje in prijateljstvo med Gregorčičem in beneškim narodnim buditeljem Ivanom Trinkom, kateremu je pomagal pri ureditvi njegovih Pesmi l. 1897; Trinko pa je Simona Gregorčiča dvakrat obiskal na Gradišču l. 1896.

Najbolj moteče pa je, da po tolikih letih še vedno slišimo in doživljamo slabo tolmačenje prijateljskega razmerja med Gregorčičem in učiteljico Dragojilo Milekovo in podtikanje brezverstva ali krivoverstva tako globoko vernemu in zvestemu duhovniku, kakršen je bil pesnik Simon Gregorčič. In še to povrhu, da smo točno za 150-letnico njegovega krsta imeli priložnost videti in brati slikovno in literarno primerjavo med Gregorčičem in brezvercem ter nihilistom Nitzschejem, ker sta bila rojena istega leta 1844. Kdor tako trže iz celotne pesniške zbirke in življenja Gregorčiča morebitne podobnosti, lahko tudi iz Svetega pisma dokaže, da ni Boga!

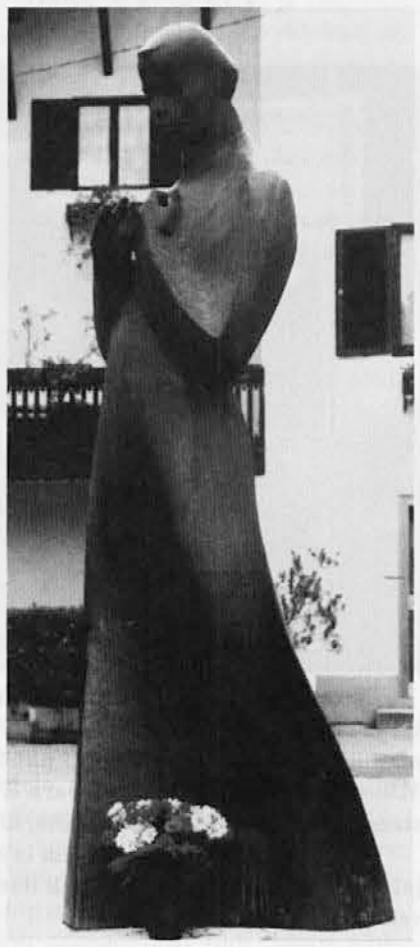

Gregorčičev kip v Kobaridu

Slovesni maši na Libušnjem je sledilo še zelo prisrčno proslavljanje na Vrsnem pred Simonovo rojstno hišo. Tam so se vrstili petje obeh zborov, recital s pesmimi in obujanje spominov, ki so jih posredovali Anton Pavlica iz Branika, Krašna iz Budanj in učitelj Ivan Rutar iz Kobarida ter Simonov pra-pranečak Pavel s hčerko, ki je zapela Veselega pastirja. Vse je bilo tako prisrčno domače, da ni bilo čutiti praznine zaradi odsotnosti okteta, poimenovanega po njem.

F.R.

Novo duhovno središče

V našem časopisu smo nekočže pisali o tem, da nekdanjo Jurakovo hišo na Dolenjskem (sinova-duhovnika pok. Jože in Cvetko sta jo podarila sestram notredamkam) spreminjajo v samostan; tokrat pa bi radi sporočili še eno novico.

Hišo, pred katero stoji lepa kapelica (ki je prav tako obnovljena), so povečali in v njej uredili samostanske prostore in kapelo, v katerih se zbirajo tudi okoliški verniki. Sestre (17 po številu), ki so do pred kratkim stanovale v mali hiši blizu kapiteljske cerkve, so se zdaj preselile v Jurakovo hišo. Z njimi je tudi duhovni vodja g. Škufca.

V ponedeljek, 24. oktobra, je ljubljanski nadškof blagoslovil kapelo, ki jo je načrtoval prisotni g. Kvaternik. Poleg sester in številnih vernikov so se ob njem zbrali tudi nekateri duhovniki (med njimi g. Cvetko Jurak, novomeški prošt, dva dekana in bližnji sosedje). Slovesnost je bila prisrčno domača in to se je nadaljevalo tudi v obednici, kjer je bilo gostom postreženo in so si lahko ogledali novi dolenjski biser.

R.B.

Don Kamilo med Slovenci

Izseljenski duhovniki v zahodni Evropi izdajajo mesečno revijo Naša luč. Revija prinaša verske in vzgojne članke, novice iz Slovenije in poročila iz življenja naših župnij po Evropi. Nad devet let je bil stalen sotrudnik revije Don Kamilo. Objavljal je vzgojno-verske članke z različno vsebino, vsi pa so bili uglašeni na življenje in na probleme naših izseljencev v Evropi.

Bralci smo dolgo ugibali, kdo je ta Don Kamilo, ki si je to ime sposodil pri znanem italijanskem pisatelju Guareschiju, ki je ustvaril simpatična lika Peppone-ja in Don Camilla. Ugibali smo, resnice pa nismo zadeli; ta je prišla na dan šele sedaj. Don Kamilo je bil izseljenski duhovnik Vladimir Jereb, ki je umrl pred letom dni. Po novi maši 1956 je bil po več župnijah v ljubljanski škofiji, nato je odšel za izseljenskega duhovnika v Nemčijo in tam deloval 16 let. Ker ni bil več trdnega zdravja, se je leta 1991 vrnil v domačo škofijo in odšel v župnijo Mokronog. Tam je meseca oktobra lani umrl.

Že sam je nameraval izdati v posebni knjigi izbrane članke, priobčene v Naši luči. Smrt mu je to preprečila, a so njegovo zamisel in željo izpolnili njegovi prijatelji, med njimi Rafaela Bohm, ki se oglaša tudi v našem listu z novicami s Koroške. Knjiga ima naslov Don Kamilo med Slovenci. Izdala jo je Celovška Mohorjeva družba in so jo predstavili 3. oktobra v Ljubljani.

Izbrani članki so aktualni tudi za bralce v Sloveniji, saj so njihovi versko-moralni problemi podobni tistim, ki jih doživljajo naši zdomci. Poleg tega se lahko naučimo, kako dragocena je našim ljudem v tujini slovenska beseda, ki jo pomaga ohranjati prav Cerkev prek izseljenskih dušnih pastirjev.

K.H.

Klic v sili S.K.D. Igo Gruden iz Nabrežine

Odbor SKD Igo Gruden, ki ima ob dveh pevskih zborih še dramsko skupino in precej kulturnih delavcev z večkrat izvirnimi pobudami, ki pa se morajo udejanjiti le na prostem, se danes sooča z velikimi težavami v zvezi s pomanjkanjem primernih prostorov za svoje delovanje. Tako piše odbor v odprtem pismu: »Nabrežina razpolaga le z malo župnijsko dvorano in z neprimernim prostorom, ki ne ustreza sedanjim predpisom za javne nastope; poleg tega pa je v takem stanju, da s strehe pronica voda, prostor je neogrevan, manjka oder in vse je v izredno slabem stanju, kar lahko preveri vsakdo.

Pred leti je bil občini predložen načrt za nov Grudnov dom, ki naj bi zrastel na posebej za to kupljenem zemljišču. Občinski organi so načrt odobrili, bil je plačan prvi davčni obrok »Bucalossi«; nabrežinski kulturniki so bili prepričani, da se njihov sen uresničuje, zato pa je bilo razočaranje toliko večje, ko se ni nič premaknilo in ko je pravni lastnik celo dvignil kavcijo in se je s tem praktično odrekel zidanju dvorane.

Danes, ko naša manjšina že itak preživlja težke trenutke, ko pri krajevnih oblasteh ni dovolj posluha za naše potrebe, so se nabrežinski kulturniki znašli v takem položaju, da morajo svojo dejavnost osredotočiti na nastope po raznih dvoriščih ali gostovati izven občine. Dvorane, ki bi omogočala katerokoli dejavnost, enostavno ni! S tem stanjem so bili seznanjeni vsi merodajni krogi: občina, dežela, SKGZ, SSO, Slovenija in lastnik stavbe.

Upajmo, da bo ta naš poziv pred dokončno, najslabšo (prekinitev delovanja) odločitvijo naletel na pozitiven odziv odločujočih. Je mar mogoče, da narodnostno najbolj ogrožena občina na Tržaškem, kjer so italijanski nacionalisti vsak dan glasnejši, ni vredna niti temeljite obnove bivše dvorane, sedeža kulturnega društva Igo Gruden?«

V Špetru posvet na temo Otroški govor in manjšine

Prejeli smo s prošnjo za objavo

V Špetru, v srcu Beneške Slovenije, je že deset let dejavno dvojezično šolsko središče, kjer se otroci vzgajajo in učijo tako v italijanskem kot v slovenskem jeziku in kjer se rojevajo tudi različne pobude za ovrednotenje domače slovenske kulture, ki zajamejo tudi starše in širše okolje. Gre torej za nekakšno delavnico, ki je zrasla in se razvila iz dela slovenskih društev in organizacij, ob državni šolski strukturi in vsaj spočetka tudi njej navkljub; oblast jo šele zadnja leta priznava in deloma tudi finančno podpira.

Špetrsko šolsko središče pa si je s svojim delom pridobilo tudi precejšen ugled po Evropi, predvsem pri drugih manjšinskih skupnostih, ki se soočajo s podobnimi problemi večjezične vzgoje.

Prav prepričanje, da je večjezična vzgoja pomembna in da se na tem področju lahko različna izkustva plodno soočajo, seveda ob upoštevanju specifike problemov in prijemov, ki jih vsaka posamezna situacija prinaša oziroma zahteva, je vodilo študijski center Nadiža k organizaciji mednarodnega posvetovanja »Otroški govor in manjšine«. Prireja ga skupaj z vsedržavnim odborom manjšinskih skupnosti v Italiji (Confemili) in s katedro za didaktiko sodobnih jezikov pri univerzi v Vidmu ter pod pokroviteljstvom Evropske unije, dežele Furlanije-Julijske krajine, videmske univerze, pokrajine, gorske skupnosti in špetrske občine.

Strokovnjaki in raziskovalci, pedagoški delavci in predstavniki različnih institucij bodo na posvetu skušali najti odgovor predvsem na nekatera temeljna vprašanja: kateri jezik učiti v manjšinskih šolah? Kakšno naj bo razmerje med materinščino in državnim jezikom? Kaj naj šolske strukture storijo, da se ovrednotijo posamezne kulture? Kaj gre pri tem prepustiti družinam in kje je potreben poseg institucij?

Posvetovanje se bo odvijalo v Špetru 11., 12. in 13. novembra. Prvi dan bodo v popoldanskih urah na vrsti predvsem začetni načelni posegi organizatorjev ter predstavnikov institucij in oblasti. Naslednje dne se bodo zjutraj zvrstila uvodna strokovna predavanja, medtem ko bo popoldanski del rezerviran za referate, ki jih bodo posredovali predstavniki posameznih manjšinskih skupnosti. Zadnji dan pa bo še priložnost za neposredno soočanje pri okrogli mizi ter seveda za povzemanje sklepov. Ob uradnem strokovnem programu pa bodo organizatorji poskrbeli tudi za to, da goste vsaj delno seznanijo z različnimi aspekti življenja in kulture Beneških Slovencev.

KNJIŽNE NOVOSTI

Hvalite Gospoda, ker je dober!

Tako se glasi knjiga duhovnih nagovorov prof. Otmarja Črnilogarja, župnika v Podragi, poznavalca antične zgodovine, prevajalca iz klasičnih jezikov ter profesorja na škofijski gimnaziji v Vipavi in na teološki fakulteti v Ljubljani. Gre za izbor predavanj, ki jih je profesor imel lani na duhovnih vajah za duhovnike v Slovenskem prosvetnemu domu v Tinjah na Koroškem. Knjigo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu, z ilustracijami pa jo je opremil akademski slikar Rudi Pergar.

Ocenjevalec novih knjig v slovenskem katoliškem tedniku Družini je o delu Otmarja Črnilogarja zapisal: »Kadar on spregovori v vsej zavzetosti, iz globine svoje duše in svoje klasične oblikovanosti, takrat je simbol antike, priča starodavne modrosti, ki nikoli ne zastari, temveč se vedno znova pomlajena vrača v zavest ljudi. Knjiga je vse hkrati: duh Cerkve in naroda, slovenske in razodete božje besede, človeška izkušnja, nemoč in hrepenenje po odrešenju, spoznanje »puste dežele« na zemlji med ljudmi in verovanjski utrip upanja.«

M.

Katoliški tednik v Moskvi

Z naslovom Svet evangelija je začel izhajati v Moskvi katoliški tednik. Izdaja ga Bogoslovna akademija sv. Tomaža Akvinskega. Tedniku je poslal poseben pozdrav tudi sv. oče.

Evropski del Rusije vodi nadškof Tadeusz Kondrusivicz. V pozdravnih besedah listu je izrazil željo, da bi pomagal potešiti duhovno lakoto ljudstva in spoznavati Kristusa. V Moskvi imajo po radiu vsak dan uro verske oddaje. Sploh se versko življenje dobro razvija. Do leta 1992 so bili npr. v celi Rusiji le trije duhovniki in samo dve odprti cerkvi. Sedaj je na tem področju do Uralov 56 cerkva in kapelic ter 120 duhovnikov raznih narodnosti. V Moskvi obhajajo vsako leto do 1000 krstov odraslih oseb, 300 otrok redno obiskuje krščanski nauk.

MAYERJEV ZAKON O STVAREH

Zelo enostavno je stvari zakomplicirati, zelo težko pa je zakomplicirane poenostaviti.

(Murphyjevi zakoni Arthur Bloch)

JACOBOV ZAKON

Motiti se je zares človeško, dati krivdo vedno drugemu pa še veliko bolj.

(Murphyjevi zakoni Arthur Bloch)

Nadškofov odlok o katehezi in sv. zakramentih

Na podlagi razprav Škofijskega pastoralnega in Duhovniškega sveta glede kateheze in prejema sv. zakramentov je g. nadškof p. A.V. Bommarco izdal naslednji odlok:

I. KATEHEZA - STALNA VZGOJA V VERI

1. V vsaki župniji naj se osnuje stalna kateheza, namenjena otrokom, mladostnikom in sploh mladim ljudem, ki obiskujejo osnovno, nižjo in višjo srednjo šolo.

2. Vsaka župnija naj javi ravnatelju škofijskega katehetskega urada imena oseb, ki bi bile voljne obiskovati katehetske tečaje.

II. PRIPRAVA NA ZAKRAMENTE

1. Glede starosti otrok oz. mladostnikov za prejem oz. prvi prejem zakramentov se določa:
- zakrament sprave v 3. razredu osnovne šole;
- zakrament Evharistije v 4. razredu osnovne šole;
- zakrament sv. birme - med 12. letom starosti in obiskom 1. razreda višje srednje šole.

2. V župnijah, kjer še ni stalne kateheze, mora trajati usmerjena veroučna priprava na zakrament sv. birme vsaj dve leti.

3. Za odrasle, ki prosijo za sv. birmo, naj se organizirajo pripravljalni tečaji na dekanijski ali na meddekanijski ravni.

4. Da ne bo nevšečnosti in bolečih razlikovanj, naj župniki mestnih župnij sporazumno a) določijo starost, ki naj pride redno v poštev za prejem sv. birme v istem mestnem območju; b) ne dajo brez temeljitega razloga dovoljenja za prejem omenjenih zakramentov v drugi župniji. Vzgajati moramo družine, da bodo čutile, da je dobro in prav, da se priprava in obhajanje zakramentov odvijata v domači župniji.

nadškof Anton Vital Bommarco

Gabrijel Devetak sedemdesetletnik

V mali vasici Št. Maver, ki leži ob vznožju Sabotina na desnem bregu Soče, se prav te dni vaščani spominjamo med nami slavljenca, ki praznuje 70. rojstni dan.

To je naš kulturno prosvetni delavec, glasbenik, organist in profesor Gabrijel Devetak - Jelko.

Rodil se je 6. novembra 1924 v Št. Mavru pri Gorici. Pri treh letih je deček oslepel. Šolal se je v zavodu za slepe v Trstu in kmalu pokazal nagnjenje za glasbo, zato je vanjo usmeril svoje študije. V Gorico se je vrnil leta 1939 in nadaljeval glasbeno znanje na konservatoriju do 1945; medtem je opravil tudi tečaj za orgle. Obiskoval je glasbeno akademijo v Ljubljani pri profesorju Janku Ravniku v letih 1945-47, za tem kompozicijo v Benetkah in leta 1949 diplomiral iz klavirja. Izpopolnjeval se je še v Sieni na »Accademia Musicale Chigiana« l. 1951. in v Salzburgu 1956.

Kot profesor je najprej poučeval glasbeno vzgojo na slovenskem učiteljišču in na nižji srednji šoli v Gorici (1962-70), nato pa do upokojitve na italijanski srednji šoli Ascoli v Gorici (1971-84).

Leta 1943, ko je divjala vojna, je začel komaj 19-letni fant skrivaj vaditi ženski pevski zbor. Od takrat je v vasi nepretrgoma gojil otroške, mladinske, mešane in skoraj 30 let obstoječi moški pevski zbor, prisotne tako na cerkvenem kakor na prosvetnem področju.

Vsako nedeljo igra in poje pri službi božji, čeprav že več let stanuje z družino v Gorici. Spremlja ga učiteljica Ivanka Velušček, njegova žena, ki je tudi naša vaščanka.

Dragi profesor, nesebično in neutrudno ste veliko energije potrošili v korist naše skupnosti. Vedno ste ostali čuvaj in buditelj tudi naših lepih vaških običajev in navad, zlasti na cerkvenem področju, ki pa vedno bolj šepajo, toda ne zaradi Vas.

Pokojni župnik Stanko Premrl je nekaj dni pred smrtjo med drugim napisal o profesorju Devetaku: »V dušnopastirskem delu pa mi je bil zlasti Jelko v veliko pomoč, ker je s svojim zborom in posameznimi pevci pritegnil celo vas pod cerkveno okrilje.«

Vaš resni značaj, iskrenost, stroka in dobra volja so vedno odražale v nas zaupanje in uspehi so bili vedno zagotovljeni.

Skratka: pravi mož na pravem mestu.

Vaščani in posebno pevci Vam, dragi Jelko, ob tem jubileju čestitamo in želimo veliko osebnih in skupnih uspehov.

Iskrena Vam hvala.

Recital v Štandrežu

Briškemu rojaku iz Biljane Petru Simonitiju gre zasluga, da je naša svetla primorska vzornika Lojzeta Bratuža in Ljubko Šorlijevo pobliže in izvirno predstavil tudi na Štajerskem, kjer prebiva. Z Amaterskim gledališčem Teharje - Celje je pripravil izvedbo Šorlijinega sonetnega venca Venec spominčič možu na grob in z njim gostoval v Celju, Šoštanju in Vojniku, letos spomladi pa že tudi v rodnih Brdih, v Medani. V prihodnje načrtuje še nadaljnje izvedbe na Štajerskem, v nedeljo, 6. t.m., pa prihaja v Štandrež.

Recital obsega predstavitveno besedo, ki jo podaja Peter Simoniti, pesniške verze, ki jih oblikuje Sonja Mlejnik, v spremljajoč scenarij pa še orgelsko glasbo in izbrane zborovske pesmi, kar bosta v Štandrežu podala organist Hubert Bergant in moški zbor Mirko Filej. Dejansko je tudi za naš prostor živa predstavitev Venca spominčic novost in vsaj skormna oddolžitev zakoncema Bratuž v letu družine.

P.B.

Misijonar Alojz Letonja v Gorici

Preteklo nedeljo, 30. oktobra, na dan, ko prirejamo v Gorici tradicionalni srečolov za misijone, smo imeli med nami misijonarja Alojza Letonjo, ki že devet let deluje na Madagaskarju; p. Letonja je lazarist in doma iz Prekmurja. Dopoldne je maševal ob 9. uri na Travniku in ob 10.30 v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu. Na Madagaskar se je vrnil še ta teden.

Popoldne ob 16. uri smo se zbrali v dvorani župnijskega doma v Štandrežu. Tam je najprej spregovoril misijonar sam o delu na Madagaskarju, kjer je 23 slovenskih misijonarjev in misijonark ter laikov. Orisal nam je položaj Cerkve na tem velikem otoku v Indijskem oceanu. Misijonarji oznanjajo evangelij, a pomagajo tudi odpravljati socialno in gospodarsko stisko domačega prebivalstva. Slišali smo tudi posnetke malgaških melodij.

Pričevanju misijonarja je sledila vesela enodejanka Človek brez smeha.

Brez zastojev je deloval srečolov, ki je bil zelo bogat: med dobitki je bilo tudi moško kolo. Zbiralci le-teh so bile misijonske sodelavke v Gorici in pa domačini sami. Pri zavijanju listkov so pomagali štandreški katehetje, pri razpostavitvi dobitkov pa katehistinje. Škoda le, da ni bila udeležba publike zelo številna.

Misijonar Danilo Lisjak v Števerjanu

V torek, 25. oktobra, je bil gost števerjanskega župnijskega občestva slovenski misijonar v Ruandi Danilo Lisjak. O njem smo že veliko slišali in brali, tudi na straneh Katoliškega glasa. V Števerjanu je najprej somaševal pri večerni sv. maši, potem pa je v Sedejevem domu z diapozitivi prikazal svoje delovanje v Ruandi in tamkajšnje razmere. Lepo je bilo, ker je gospod misijonar pokazal samo lepe slike, saj je sam rekel, da smo vse grozote lahko videli že na televizijskih ekranih, ki prikazujejo samo to, kar je najbolj senzacionalno. Prikazal nam je Ruando kot deželo rodovitnih gričev in sugestivnih sončnih zatonov. V pogovoru s prisotnimi pa je pripovedoval predvsem o tem, kako je doživljal tamkajšnjo bratomorno vojno, v kateri je tudi sam večkrat tvegal življenje. Povedal je tudi, da se kljub temu, da je bilo v Ruandi vse uničeno, želi vrniti v to deželo, komaj bo to mogoče. Misijonarju se števerjanska fara zahvaljuje za iskreno pripoved in za veliko pričevanje krščanske ljubezni do Boga in človeka, v molitvi, da bi lahko nekoč ruandska zemlja spet postala zelenica miru in sožitja.

ACM - GORICA vabi k maši za cerkveno edinost v ponedeljek, 7. novembra, ob 16.30 v Zavod sv. Družine. Spomnili se bomo vseh pokojnih članov.

Čestitke

Skupnost krščanskega življenja-Izvir se veseli s Suzano Ferfoglia, ki je končala študij klavirja z dobro opravljeno diplomo na konservatoriju.

* * *

MePZ Hrast iz Doberdoba čestita Suzani Ferfoglia ob uspešno opravljenem izpitu iz klavirja.

V Kulturnem domu razstavlja Vladimir Klanjšček

V četretek, 27. oktobra, so v Kulturnem domu otvorili razstavo briškega umetnika Vladimirja Klanjščka (na sliki foto Studio Reportage). Umetnika in njegova dela je številni publiki predstavil umetnostni kritik prof. Milko Rener. Ob njem je Barbara Rustja prebrala misli drugega umetnostnega kritika prof. Joška Vetriha, ki je bil odsoten.

Razstava je posvečena delom iz zadnjega obdobja slikarjevega ustvarjalnega razvoja. Odprta bo vsak dan od 9. do 12. ure do vključno 13. novembra.

Sekcija SSk za Števerjan v novo sezono

Prejeli smo s prošnjo za objavo

V ponedeljek, 17. oktobra, smo imeli v Števerjanu prvo sejo sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan. Sezona, ki se odpira pred nami, je izredno pomembna, saj nas prihodnjo pomlad čakajo nove občinske volitve. Te bodo za nas nekaj novega, saj bodo izvršene po novem volilnem zakonu, ki nam je v nekaterih točkah še nekoliko nejasen. Po novem volilnem zakonu bodo občani poklicani, da direktno izvolijo župana. Izvoljeni kandidat bo dobil večino v občinskem svetu, tako da bo z njim izvoljena celotna lista njegove stranke (8 svetovalcev). Manjšino (4 svetovalci) bodo sestavljali kandidati drugo uvrščene stranke ali svetovalec morebitne tretje stranke.

Dejstvo je tudi, da so v Števerjanu in v Italiji nasploh časi debelih krav že davno minili; to pomeni, da bo upravljanje naše občine, ki nima znatnih virov dohodkov, zelo težko. Potrebujemo res dobre upravitelje, ki bodo znali iztrgati od države čim več prispekov, ne da bi naložili na občane breme visokih poviškov na usluge, ki jih dobivajo od naše občine. To se dogaja v sedanji upravi: da bi bila naša občina deležna večjih državnih prispevkov, je morala povišati usluge, ki jih nudi občanom, in to tudi v najvišji meri, ki jo zakon dovoljuje. Kot posledica takega upravljanja plačujemo danes v Števerjanu določene usluge veliko dražje kot v sami Gorici.

Zaradi tega pri novih volitvah ne bomo smeli izgubljati časa in energij za izdelovanje posebnih volilnih programov. Obljubljamo, da bomo skušali v mandatni dobi doseči vse, kar se bo dalo. Volilce pozivamo, naj premagajo predsodke glede kandidatov in župana, ki jih bo sekcija SSk postavila kot najbolj sposobne in primerne za vodenje naše občine za naslednja štiri leta.

Ivan Vogrič
Predsednik sekcije SSk za Števerjan

Občinski statut in otroški vrtec v Sovodnjah

Kriza na sovodenjski občini se še vedno nadaljuje. Občinska enotnost in njeni izvoljeni organi še niso uspeli po štirih mesecih zapolniti praznega mesta odbornika za šolstvo, kulturo, šport in okolje.

Župan Primožič je to mesto ponudil izvoljenim predstavnikom manjšine SSk, ki je bila tudi pripravljena sprejeti mesto in skupno z odgovornostjo reševati nakopičene probleme odborništva. Žal pa je Občinska enotnost to možnost kategorično zavrnila, medtem pa ni nič ukrenila! Posledice so očitne; naj omenimo le najbolj perečo. S svojim sklepom št. 195 z dne 13.9. t.l. je okrnjeni občinski odbor sklenil pogodbo o začasni zaposlitvi na že uradno tri leta praznem delovnem mestu kuharice v občinskem vrtcu z zadrugo Solidarietà iz Štarancana. V isti pogodbi pa ni zaslediti pogoja, ki ga predvideva za sovodenjsko občino njen Statut, v deželnem uradnem vestniku objavljen 6. dec. 1993 (čl. 26), ki dobesedno pravi: »Raba slovenskega jezika. V okviru dejavnosti, ki so v zvezi z občinskimi uradi in službami, je zagotovljena v ustni in pisni obliki raba slovenskega jezika poleg rabe italijanščine.« To pomeni, da obvladajo vsi občinski nameščenci slovenski jezik. Kuharica v slovenskem vrtcu pa ga ne obvlada. Tako imamo (zdi se, da v občinski upravi si ne delajo preglavic zaradi tega za Slovence važnega problema) že tajništvo oziroma tajnika, sedaj še kuharico, ki ne obvladata našega jezika... Sprašujemo se, ali bo naslednji mogoče redar in za njim še kdo drugi? Če je tako (in delno je že), potem se v sovodenjski občini pojavljajo klice, ki peljejo na pot asimilacije. Kdo more te klice asimilacije zaustaviti? Gotovo samo tisti, ki se teže problematike zaveda in primerno ukrepa.

So mar predstavniki občinske uprave zamrznili narodno zavest? Kaj pa občani, ali bomo naprej to dopuščali?

Remo Devetak

Uspela manifestacija slovenskih višješolcev

(nadaljevanje s 1. strani)

dvorišču pedagoškega liceja A.M. Slomšek.

Ob tem tako pomembnem trenutku smo zbrali nekaj misli posameznih dijakov, ki obiskujejo licej Prešeren.

Francesca: »Manifestacijaje sicer lepo uspela, čeprav smo si pričakovali večje število udeležencev. Tudi izbira tega dne se mi zdi posrečena, saj tako lahko dokažemo našemu »italijanskemu« Trstu, da kot manjšina še vedno živimo«.

Nataša: »Tudi jaz se strinjam, da je bila udeležba nekoliko skromna, vendar prepuščam odločitev v takih trenutkih posameznikom, saj vsakdo odloča zase, kot želi.«

Martina: »Glasbene točke so bile najlepši del programa, saj je bila glasba ansamblov izbrana po okusu mladih.«

Tanja: »Glede manifestacije na dvorišču pedagoškega liceja menim, da je bila lepo organizirana; nekoliko šibkejša plat organizacije pa se je pokazala na trgu Oberdan, kjer nismo bili več tako strnjeni, ampak smo se polagoma porazgubili vsak na svojo stran.«

Ivana: »Organizacija je nekoliko pešala; za izbrano geslo »Dokaži, da obstajaš« bi morali biti vsi dijaki že prej obveščeni, ne pa da smo zanj zvedeli šele v teku manifestacije, ko smo morali nekaj le žvižgati ali kričati.«

Saška in Marko: »Ko sva se v sredo, 26. oktobra, udeležila manifestacije, sva mislila, da je njena motivacija v današnjih problemih slovenske manjšine, v obravnavi tistih sredstev, ki jih država polagoma jemlje slovenski manjšini v Trstu in brez katerih ne bi bilo mogoče vzdrževati raznih kulturnih ustanov v zamejstvu. Zelo sva ostala razočarana, ko sva spoznala, da je bilo to le bežno omenjeno. Zavedala sva se, da je šlo predvsem za provokacijo, ki jo je nekdo znal zelo spretno »manipulirati« in skriti za obletnico priključitve Trsta Italiji. Posledica tega je bila ta, da nas je tajnik AN Menia tudi zatožil. Čeprav se nam je zdelo, da smo bili izvabljeni na manifestacijo kot lutke na odru politične igre in provokacije, moramo kljub vsemu priznati, da je bil ta nastop zanimiv, saj so ob glasbenih točkah spregovorili tudi Marij Čuk, Miloš Budin in Martin Brecelj.«

Nova obrtna cona v Dolini

Slavnostna prireditev je pritegnila v soboto, 29. t.m., veliko ljudi v Dolino, med temi tudi ugledne goste, ki so si ogledali nove hale v obrtniški coni.

Na ta dan je imelo vodstvo tega velikega gospodarskega objekta posebno tiskovno srečanje za časnikarje. Dušan Pangerc, Drago Ota, Vojko Kocjančič in naslednjega dne župan Marino Pečenik so s ponosom in tudi z velikim upanjem v bodočnost prikazali novi dolinski objekt, ki je bil pred leti samo sanje, sedaj pa zaposluje okrog 150 oseb z gotovostjo, da se bo njih število še povečalo. Veliko je bilo težav in zapletov, preden je prišlo do tega začetka. Usposobljeni in večinoma mladi podjetniki bodo sedaj v 12 delovnih halah - podjetij je 22-postavili trdno gospodarsko bazo v tem kraju. Načrtov pa je še in še, zato potrebujejo novega financiranja. Že na začetku se je pokazalo veliko dobre volje, zato upamo, da ne bo nepremostljivih težav.

Obrtniška cona stoji v posrečenem kraju za razne povezave: poleg nje so železniška proga, supercesta, pokrajinske ceste, prostori za parkirišče; to so danes nujni pogoji za učinkovitost tovrstnega objekta.

Ta uspešna gospodarska realnost ni pomembna samo za Dolino, ampak presega meje kraja; mi pa si želimo, da bodo lahko vsa podjetja delovala čimprej v polni zaposlenosti.

Pogled na dolinsko obrtno cono (Foto Kroma)

Rebulov večer v Devinu

V petek, 28. oktobra, je bila na sedežu zborov v Devinu prijetna in občutena slovesnost. Slovenska prosveta in moški zbor Fantje izpod Grmade sta namreč priredila večer v čast pisatelju Alojzu Rebuli.

Najprej je v imenu domačega zbora pozdravil prisotne Marko Tavčar, zatem je prof. Diomira Fabjan Bajc na kratko predstavila Rebulovo življenje in delo, urednik Mladike Marij Maver pa je spregovoril o knjigi Severni križ, ki je izšla pri založbi Mladika in v kateri najdemo odlomke iz Rebulovih leposlovnih del, izbranih na temo navezanosti na slovenstvo in dom. Odlomke iz knjige so prebrali Matejka Maver, Livij Valenčič in Gregor Pertot, zbor Fantje izpod Grmade pa je zapel nekaj pesmi.

Nato je spregovoril pisatelj sam. Vidno ganjen se je organizatorjem zahvalil za prirejeno slovesnost in obudil nekaj spominov na Devin.

SSk poslala spomenico vsem parlamentarcem

Minilo je že štirideset let od vrnitve Trsta pod Italijo, toda slovenski problemi niso še rešeni kljub obljubam in obvezam, tudi mednarodnim, ki jih je Italija sprejela.

SSk upa, da bodo državne oblasti dale čimprej odgovor na to vprašanje, saj gre za zadevo, ki bistveno vpliva na bodočnost Trsta in območja, na katerem živimo.

V tem duhu in s temi pripombami je pokrajinski tajnik SSk Močnik izročil spomenico, ki jo je SSk oddala vsemparlamentarcem, skupaj s spremnim pismom po namenu, predsedniku senata Scognamigliu osebno in šefu protokola predsednika republike Scalfara.

Izvršni odbor SSk je zavzel dalje na svoji redni seji pozitivno stališče do uravnovešenega in zgodovinsko točnega govora župana Illyja na izredni seji občinskega sveta v prisotnosti predsednika Scalfara, čigar poseg je bil ocenjen kot presplošen in oddaljen od stvarnosti Trsta.

Na seji so prisotni izrekli pohvalo slovenskim dijakom za vestno in smotrno pripravljeno manifestacijo ob obletnici prihoda Italije v Trst, s katero so lepo in v zdravem slovenskem in državljansko zrelem duhu opozorili tržaško javnost na našo prisotnost.

Izvršni svet je še vzel na znanje novico o odobrenem tržaškem regulacijskem načrtu, o katerem bo tekla beseda na prihodnjih sejah.

Pokrajinsko tajništvo SSk - Trst

Na rob nekemu posvetu

Ravno na dan osrednje proslave 40-letnice povratka Italije v Trst se je v našem mestu na Pomorski postaji odvijal posvet, ki ga je priredila t.i. »tretja krovna organizacija« SGPS. Tema posveta je bila »Boj proti korupciji in manjšinska stvarnost«. Prireditvi in poteku posveta ter stališčem njegovih prirediteljev je veliko pozornosti posvetil na svojih straneh novi italijanski tržaški desničarski dnevnik Trieste Oggi, o katerem poročamo v tej številki.

Ne moremo reči, da je posvet kdovekako uspel, saj se ga je udeležila le peščica ljudi, od predvidenih gostov iz Slovenije pa je prišla le novinarka Vida Petrovčič, ki se ukvarja z gospodarskim kriminalom. Prišlo je tudi do neljubega incidenta med moderatorjem Borisom Gombačem (ki je med drugim tudi predsednik SGPS) in diskutantom odv. Bogdanom Berdonom, ki so ga pripadniki sil javnega reda s silo odstranili iz dvorane, kjer je potekal posvet.

Take pobude bi sploh ne potrebovale komentarja. Kljub temu se nam zdi umestno, da naše bralce - predvsem tiste v Sloveniji - obvestimo, da je sicer vse lepo in prav, da se poskuša odpraviti vse negativne posledice komunistične vladavine v matici in njene izpostave pri nas, s korupcijo vred. Vse pa je odvisno, v katerih krogih si v tem boju iščeš zaveznike. V tistih, ki bi te zaradi narodne pripadnosti najraje - v metaforičnem pomenu besede - »živega pojedli«, si jih gotovo ni pametno iskati.

Razpis študijskih štipendij »Mihael Flajban«

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje letos svojo osmo študijsko štipendijo iz sklada Mihael Flajban. Štipendija bo znašala 2.000.000 lir letno in bo trajala za vso redno študijsko dobo, če bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Štipendija je namenjena slovenskim zamejskim visokošolcem, ki se bodo vpisali na tržaško ali videmsko univerzo v akademskem letu 1994/1995.

Podrobnejša pojasnila dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Machiavelli 22, drugo nadstropje; telefon 631203, ob sredah od 16. do 18. ure.

Rok zapade 30. novembra.

V Ricmanjih odprli razstavo ikon

Prisotne je nagovoril tudi škof Bellomi (Foto Kroma)

V nedeljo, 30. oktobra, so v Baragovem domu v Ricmanjih odprli razstavo ikon, pri kateri sodeluje šest umetnikov, in sicer Paolo Orlando, Pasquale Zuanella, Silva Bogatez, Lydia Sauli Morovich, Edoardo Ellero in Boris Zulian. Razstavo je priredil Etnografski muzej Ricmanje v sodelovanju z Vzhodnim domom od Domja in pod pokroviteljstvom Sveta slovenskih organizacij.

O razstavljenih delih in o pomenu ikone sta spregovorila v slovenščini Silva Bogatez, v italijanščini pa Paolo Orlando, ki sta poudarila značilnost ikonopisja za bizantinsko-slovansko kulturo. Ikona je okno, odprto v večnost, skozi katerega nas dosega večnost oz. božja prisotnost. Prisotne je nagovoril tudi tržaški škof msgr. Lorenzo Bellomi, ki se je v Ricmanjih mudil na pastirskem obisku. Pomen razstavljenih ikon je videl v tem, da dvigujejo človeka iz objema materializma k duhovnim vrednotam. Spregovoril je tudi domači župnik dr. Angel Kosmač, ki je obudil spomin na obisk moskovske Tretjakove galerije pred leti, kjer so ga prvič ikone resnično prevzele. Na otvoritvi sta bila prisotna dolinski župan Pečenik in odbornik za kulturo Štefančič ter predsednik Slovenske prosveta Marij Maver, pisatelj Alojz Rebula in drugi ugledni gostje. Ob priložnosti je nastopila ženska pevska skupina Stu ledi, ki je pod vodstvom Tatjane Bolkar zapela pet ljudskih pesmi.

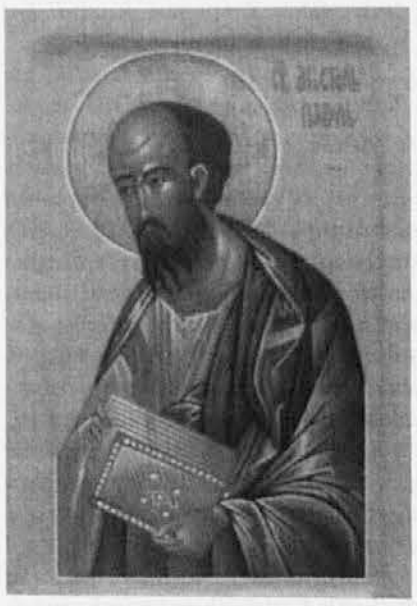

Sv. Pavel, delo Silve Bogatez

Naj še omenimo, da bo razstava odprta do božičnih praznikov vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih, od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

(iž)

110-letnica rojstva političnega delavca odv. Josipa Agneletta

8. novembra bo poteklo 110 let od rojstva tržaškega slovenskega odvetnika in političnega delavca Josipa Agneletta, ki je med tukajšnjimi Slovenci postal znan in priljubljen zlasti v obdobju po 2. svetovni vojni in po ponovnem prihodu Italije v Trst, ko je bil predsednik Slovenske demokratske zveze.

Rodil se je leta 1884 v Trseku pri Marezigah. Po šolanju v Trseku, Kopru, Trstu in Ljubljani je leta 1910 doktoriral na dunajski pravni fakulteti.

Skupno z odvetniškim in gospodarskim je potekalo tudi Agnelettovo družbeno in politično udejstvovanje, ki se je pričelo že pred 1. svetovno vojno, ko je bil še odvetniški pripravnik in je sodeloval pri raznih društvih in časopisih ter revijah. V času fašističnega režima je bil Agneletto stalno pod nadzorstvom, med vojno pa dvakrat konfiniran. Leta 1943 so ga osvobodili zavezniki, zatem je odšel v Kairo. Junija 1945 se je vrnil v Trst in dal pobudo ter stopil na čelo nastajajočega demokratičnega gibanja tržaških Slovencev. L. 1947 je pripomogel pri ustanovitvi Slovenske demokratske zveze in tednika Demokracija. Pomembno vlogo je imel tudi pri ustanovitvi Slovenske prosvetne matice in Slovenskega dobrodelnega društva. Bil je predsednik SDZ do svoje smrti leta 1960. Do smrti je opravljal tudi funkcijo svetovalca v tržaškem občinskem svetu, v katerega je bil izvoljen na prvih povojnih volitvah na Tržaškem leta 1949. Agneletto je bil v tem času zagovornik uresničitve Svobodnega tržaškega ozemlja kot najboljše rešitve tržaškega vprašanja, po londonskem memorandumu l. 1954 pa je novo situacijo vzel na znanje in se v novih razmerah trudil za priznanje pravic Slovencev v Italiji.

Redovniki in redovnice so sok cerkve

Po enem mesecu se je v soboto, 29. oktobra, končala sinoda škofov, ki so tokrat razpravljali o posvečenem življenju. Udeležili se je niso le škofje, temveč tudi zastopniki moških in ženskih redov. Vsi so imeli možnost povedati to, kar so mislili.

Delo sinode je spremljala vsa svetovna javnost preko 250 akreditiranih časnikarjev; zadnje čase so se jim pridružili še drugi, tako da jih je bilo na koncu okrog 500. Časopisi so o zborovanju precej poročali, manj pa italijanska televizija. Prisotni so bili tudi trije slovenski škofje: ljubljanski pomožni škof Uran, beograjski nadškof Franc Perko, ki je posredoval izkušnje redovnikov v sedanji Srbiji, in nadškof Alojzij Ambrožič iz Toronta v Kanadi kot zastopnik tamkajšnje Cerkve.

Sklep sinode je bil v baziliki sv. Petra s slovesno papeževo mašo. Cerkev sovglavnem napolnjevale redovnice. Med mašo je sv. oče spregovoril: »Pretekli tedni so bili tedni vztrajnega dela, ko je bilo v središču razmišljanja in molitve vse Cerkve ravno življenje Bogu na poseben način posvečenih oseb in njihovo poslanstvo«. Po dokumentih o družini, laikih in duhovnikih bo izšel nov posinodalni dokument o redovništvu; material zanj so ob koncu sinode že predložili sv. očetu. Obdelovali ga bodo najbrž dve leti in šele nato bo pripravljen in zrel za objavo.

Laična sredstva obveščanja so se v svojih poročilih ustavljala predvsem pri problematičnih in spornih vprašanjih. Zagnali so velik krik, ko je neka redovnica izrazila misel, naj bi tudi ženske bile kardinali. Ni pa bilo slišati zahteve oženskem duhovništvu. Katoliška Cerkev je v svojem nauku glede tega zelo jasna. Sprejeli pa so predlog o večji udeležbi redovnic, ko gre za pastoralne zadeve. Bocenski škof Wilhelm Egger je poudaril, da je ženska prodornost glede določenih vprašanj izrazitejša od moške.

Drug problem, ki so ga obravnavali, je odvisnost redovnikov od krajevnega škofa. V preteklosti je veljalo pravilo, da so redovniki izvzeti iz škofovske jurisdikcije. Danes pa so razmere drugačne. Številne župnije so zaupane prav redovnikom. V soglasju z naukom zadnjega koncila je škof odgovoren za pastoralno in versko življenje v svoji škofiji. Redovne hiše pa so prava »ognjišča duhovnega življenja«. Zato bo potrebno, da se vzpostavita sodelovanje in soglasje med krajevnim škofom in redovniki.

V svojem nagovoru je Janez Pavel II. spomnil na nekatere svetnike redovnike, ki so zelo zaslužni za blagor vse Cerkve. Omenil je evropskega zavetnika sv. Benedikta, sv. Ignacija Lojolskega, sv. Terezijo Veliko, sv. Janeza Bosca. Gre za svetnike redovnike, ki so bili sami (tudi preko svojega reda) veliki apostoli pri oznanjevanju evangelija med poganskimi narodi. Kakšna bi bila npr. Evropa brez benediktincev in njihovih samostanov? Ali misijoni v Aziji in v obeh Amerikah brez jezuitov ali lazaristov in salezijancev? Kako siromašen bi bil svet, ko bi ne bilo redovnikov! Trenutno jih je približno en milijon. Število v zadnjih desetletjih sicer upada, toda sv. Duh bo poskrbel, da sončne korenine v Kristusovem vinogradu ne usahnejo.

K.H.

Bralci pišejo

V zadnji številki Katoliškega glasa smo brali mnenje Bogomira Špacapana glede natečaja za izvirno skladbo na Balantičevo besedilo, ki ga je razpisala Zveza slovenske katoliščke prosvete iz Gorice.

K dopisu so potrebna pojasnila.

Kriteriji ocenjevanja prijavljenih del so bili zaupani strokovni komisiji priznanih slovenskih glasbenikov, katerih imena so že bila objavljena. Komisija je opravila delo z največjo resnostjo, odgovornostjo in strokovnostjo.

Natečaj je bil razpisan v počastitev 50-letnice smrti pesnika Balantiča. Veličina pesnika zahteva kar se da široko sodelovanje slovenskih glasbenih ustarjalcev, kjerkoli živijo in delujejo.

To smo tudi dosegli, saj je na Zvezo prispelo 42 del skladateljev iz Goriške, Tržaške, Koroške, Slovenije in Argentine. Torej res velik uspeh!

Sredstva, ki so namenjena natečaju, so sredstva Zveze. Nobena pobuda Zveze ali članic ni zaradi natečaja utrpela omejitev.

Zahvaljujemo se vsem, ki so sodelovali, dobitnikom nagrad pa čestitamo.

Predsednik
Zveze slovenske katoliške prosvete
Damjan Paulin

SSO ob 1. novembru

Svet slovenskih organizacij in Slov. katoliška prosveta sta se tudi letos poklonila žrtvam, pa tudi kulturnikom budilcem narodne zavesti s položitvijo cvetja in vencev ob sodelovanju domačih pevskih zborov.

Svet slov. organizacij je v nedeljo, 30. oktobra, kot vsako leto položil venec v Rižarni. Na strelišču v Bazovici je ob polaganju cvetja zadonela v jutru pesem pevskega zbora Akord iz Podgore, ki je svojo pot nato nadaljeval do Rodika, kjer je po sv. maši v cerkvi zapel dve pesmi, nato pa se skupaj z zastopstvom Zveze C.P.Z. in SSO poklonil na pokopališču spominu skladatelja Ubalda Vrabca.

Priložnostne besede je izrekel prof. Humbert Mamolo. Predsednica SSO, ki je spremljala polaganje cvetja in vencev, se je ob predstavitvi zbora Akord spomnila na pokojnega L. Bratuža in se zahvalila za zgled trdne zavesti naših kulturnikov.

Zveza katoliške prosvete pa je prav tako kot vsako leto na pokopališču v Gonarsu priredila spominsko svečanost žrtvam nasilja s sodelovanjem pevskega zbora F.B. Sedej.

Svet slovenskih organizacij je nadaljeval s polaganjem cvetja in vencev tudi 2. novembra. Predsednica SSO je skupaj z zastopstvom iz Slovenije položila cvetje v Gonarsu, odbornika dr. Damjan Paulin in prof. Andrej Bratuž pa na grobu padlih na goriškem pokopališču. Zbor Akord je ob grobu Bratuževih in pokojnih duhovnikov zapel ubrano pesem.

Marija Ferletič

»Sam, sam, sam moram biti, v večnosti sebe in v sebi večnost odkriti...« **(Kosovel, Prerojenje)**

●

Večni molk tega brezmejnega prostora me navdaja z grozo.

Blaise Pascal

Podaljšan rok za nagrado Srečko Kosovel

Javno večnamensko kulturno središče na Tržaškem, ki je razpisalo nagrado Srečko Kosovel za prevod proznih in pesniških del iz slovenščine v italijanščino, je podaljšalo rok za izročitev prevodov do 31. decembra t.l.

Kot že znano bodo podelili tri denarne nagrade v skupni vrednosti 4.500.000 lir in sicer: 2.000.000 lir za najboljši prevod proznega dela iz slovenščine v italijanščino; 1.500.000 lir za najboljši prevod pesniške zbirke; 1.000.000 lir za najboljši prevod knjižnega dela za otroke.

PD Mirko Filej

vabi

v sredo, 9. novembra, ob 20.30 v malo dvorano Katoliškega doma, kjer bo DARKO BRADASSI predaval o grafologiji, oz. o skrivnostih pisave.

Mohorjeve v Celovcu, Celju in Gorici vabi jo na SIMPOZIJ KRISTJAN V DRUŽBI ki bo v soboto, 12. in nedeljo 13. novembra 1994 v domu prosvete v Tinjah.

Čestitke

Bazovica. Organistka Tamara Ražem je pred kratkim diplomirala na tržaškem konservatoriju Tartini iz klavirja. Čestita ji župnijska skupnost z voščili za najboljše uspehe.

* * *

Čestitke

Gorica. Zbor Lojze Bratuž se veseli s svojo pevko dr. Nadjo Grusovin, ki je 17. oktobra uspešno zaključila študij iz matematike na tržaški univerzi.

* * *

Gorica. Zbor Lojze Bratuž čestita svojemu dirigentu Stanku Jericiju ob prejemu prve nagrade za izvirno skladbo na natečaju ZSKP. Prav tako čestita prof. Štefanu Mavriju za tretjo nagrado na istem natečaju.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI

prireja

Cecilijanko

36. revijo goriških pevskih zborov, posvečeno 150-letnici rojstva Simona Gregorčiča.

Sodelujejo zbori iz dežele Furlanije-Julijske krajine, Koroške in Slovenije.

Gorica - Kulturni dom
sobota, 12. novembra, ob 20.30
nedelja, 13. novembra, ob 16. uri

Lojzetu Bratužu in Ljubki Šorlijevi v letu družine

Recital

Venec spominčic možu na grob

Sodeljujejo: Amatersko gledališče Teharje-Celje, organist Hubert Bergant, zbor Mirko Filej

Župnijska cerkev v Štandrežu v nedeljo, 6. novembra, ob 16. uri.

Galerija Katoliške knjigarne

vabi na razstavo

Križev pot Franka Žerjala

v sredo, 9. novembra 1994, ob 18. uri.

Govoril bo Joško Vetrih.

V nedeljo, 13. novembra bo ob 16. uri v stolnici sv. Justa v Trstu

HVALEŽNICA

Maševal in govoril bo škof msgr. Lorenzo Bellomi na temo: Družina-žarišče novega upanja.

Združene pevce bo vodil Edi Race, otroški zbor Kresnice s. Karmen Koren.

(V četrtek, 10. t.m., bodo v Marijinem domu v ul. Risorta 3 ob 20. uri skupne pevske vaje).

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

Slavice Petejan

se iskreno zahvaljujemo dr. Tavčarju za skrbno zdravniško nego, g. župniku Karlu Bolčini za pogrebni obred in tolažine besede, vsem tistim, ki so darovali cvetje in v dobrodelne namene ter vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hči Irvana z družino

DAROVI

Za cerkev v Mačkoljah: Ljuba Purger 270.000; namesto cvetja na grob Rosini Smotlak, Zofija Tul 30.000 lir.

Za otroke v Rwandi in Bosni: N.N. Mačkolje 1.000.000 (za otroke v Rwandi); N.N. Mačkolje 500.000 lir (za otroke iz Bosne).

Za popravilo cerkve v Gabrovici pri Ospu (Slo): namesto cvetja na grob pok. tete Zore družina Makor 50.000 lir.

Za Sv. Goro: Julka Brajnik v spomin na pok. sestro Alojzijo 100.000; **za cerkev v Rupi** 50.000 lir (skupno 150.000).

Za obnovo cerkve v Zgoniku: Ivanka Kralj-Gabrovec namesto cvetja na grob pok. Slavice Gruden 50.000; Tončka Pavlina namesto cvetja na grob pok. Stojana Štrublja 50.000 lir.

Za Pastirčka: Katrin Komjanc 10.000 lir.

Vrh - za cvetje v cerkvi: Štefanat'va iz Štandreža 5.000 lir.

Rupa - za cvetje v cerkvi: Alma Pavletič 5.000 lir.

Peč - za cerkev: N.N. 50.000 lir.

Za slovenske misijonarje: N.N. s Peči 100.000 lir.

Za misijone; Tommasi iz Trsta v spomin na Jožka Boškina 50.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: Bernarda Kuret (Ricmanje) v spomin pok. brata Milana 50.000; Marčela in Pierina (Ricmanje) v spomin pok. Zofke Komar 50.000; Erminio Kuret (Ricmanje) v spomin na svoje pokojne 35.000; Marta Berdon (Ricmanje) v spomin na pok. moža Donata 35.000; Mario Marsetič (Trst) v spomin na svoje pokojne 20.000; Sonja Prinčič (Trst) za luč sv. Jožefa 20.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda Mandiaa pri Domju: Ivana Bole (Trst) v spomin pok. Eveline Pahor 50.000; Valerija Grizonič (Krmenka) 50.000 lir.

Za misijon P. Kosa: Marija Devetak 50.000 lir.

Gabrje. Za cerkev: Erminia in Dušan, ob krstu vnučka Andreja 100.000; Miranda in dr. Marijan z družino, ob krstu vnučka Andreja 100.000 lir.

Za misijone K.K. 500.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: M.C.B. ob obletnici smrti bratov Nika (5.11.1985) in Emilia Černigoj (28.11.1985) 50.000; Karmela Zadnik 50.000; N.N. 50.000; Zora Carini 10.000; Johana Hrvatin 10.000 lir.

Za slovenske misijonarje: N.N. 50.000 lir.

Za barvna okna v Bazovici: N.N. 25.000; družina Bessarione 50.000; Gisela Fonda 50.000; Marinko Stoper 35.000; družina Stranjščak 20.000; Ančka Kužinova v spomin na sestro Vido 30.000; v spomin na sorodnike Glažar-Smerdu 50.000; sorodniki pokojne Zorke Furlani 1.300.000 lir.

KATOLIŠKI GLAS
Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Glavni in odgovorni urednik: Dušan Jakomin
Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia
Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.
Član:
ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA
ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV